

OP Gruppens delårsrapport
1.1–30.9.2015

OP Gruppens delårsrapport 1.1–30.9.2015: Kapitaltäckningen är stark och utlåningen ökar klart snabbare än marknaden

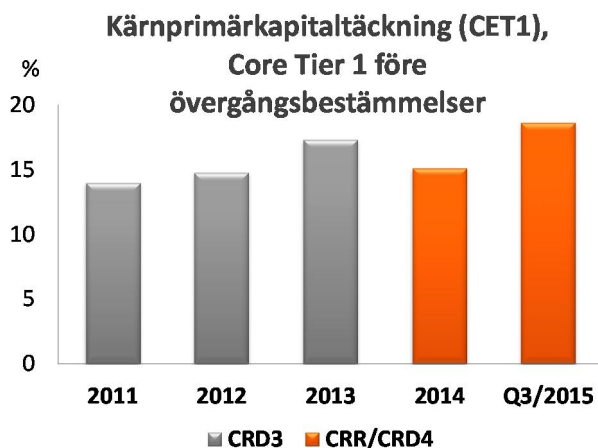
- Gruppens resultat före skatt växte med 25 % till 926 miljoner euro (739). Resultatet för niomånadersperioden var större än resultatet för hela föregående år.
- Intäkterna ökade med 6 % och kostnaderna minskade med 5 % jämfört med ett år tidigare.
- CET1-kapitaltäckningen steg till 18,6 % (15,1 %) med stöd av det starka resultatet. Kapitaltäckningen har stärkts med 5,1 procentenheter på ett år, trots att gruppens kundfinansiering har ökat klart snabbare än marknaden:
 - Bolänestocken växte på ett år med 3,5 %
 - Företagskreditstocken växte med 7,2 %
 - Hela kreditstocken växte med 6,0 % och de uttagna krediterna med 10,4 %
- Ny kundbonus samlades för 147 miljoner euro, dvs. 4,2 % mer än ett år tidigare.
- Beloppet av ägarkundernas egetkapitalinstrument ökade till 2,5 miljarder euro (1,9).
- Resultatet för alla tre rörelsesegment förbättrades klart:
 - Bankrörelsens resultat före skatt ökade med 16 % till 531 miljoner euro (459). Kostnads/intäktsrelationen förbättrades med 3 procentenheter till 52 %. Inlåningen ökade med 8,1 %. Nedskrivningarna av fordringar hölls små: 0,08 % av kredit- och garantistocken.
 - Skadeförsäkringens resultat före skatt ökade med 15 % till 218 miljoner euro (190). Den operativa totalkostnadsprocenten var 86,3. Premieintäkterna ökade med 5,2 %.
 - Kapitalförvaltningens resultat före skatt växte med 16 % till 168 miljoner euro (145). De medel som förvaltas ökade med 9,2 % till 64 miljarder euro.
- Vid direktionen för OP Gruppens centralinstitut har utsetts en ny ledamot till att leda utvecklingen av OP Gruppen från ett traditionellt finansföretag till ett digitalt företag.
- Utsikterna ändras: Resultatet 2015 beräknas bli klart större än 2014 (tidigare större än). Närmare information om ändringen finns under "Utsikter för återstoden av året".

OP Gruppens nyckeltal

	1–9/2015	1–9/2014	Förändring, %	1–12/2014
Resultat före skatt, milj. €	926	739	25,3	915
Bankrörelse	531	459	15,5	571
Skadeförsäkring	218	190	14,6	223
Kapitalförvaltning	168	145	15,5	167
Ny kundbonus som samlats	147	141	4,4	189
	30.9.2015	30.9.2014	Förändring, %	31.12.2014
Kärnprimärkapitaltäckning CET1, %	18,6	13,6	5,1*	15,1
Kapitalbasen i förhållande till minimibeloppet av kapitalbasen (konglomeratlagen), %	197	179	18*	189
Över 90 dagar förfallna fordringar i kredit- och garantistocken, %	0,44	0,45	-0,01*	0,37
Bank- och försäkringsrörelsens gemensamma kunder (1 000)	1 637	1 570	4,3	1 590

Som jämförelsetal för resultatet har använts talen för motsvarande perioder 2014. För balansräkningstal och andra tal av tvärsnittstyp har som jämförelsetal använts talet vid slutet av 2014 om inte annat nämns.

*förändring i relationstalet

Chefdirektör Reijo Karhinens kommentarer

OP Gruppens verksamhet 2015 kännetecknas av kraftig tillväxt och förnyelse. Vi har fortsatt att klart öka vår marknadsandel inom företags- och bostadsfinansiering. Med stöd av vår stärkta kapitaltäckning har vi svarat på våra kunders behov av finansiering. Det att företagsfinansieringen vuxit med 7 % och hela kreditstocken med 6 % är tydliga tecken på vårt ansvarstagande för vår omvärld. Vi har förbundit oss vid temat Finland uppåt.

Vi har länge vuxit snabbare än marknaden, och det syns tydligt också genom att resultatutvecklingen förbättrats. Den starka volymökningen har kompenserat den resultatbelastning som förorsakas av att räntorna är låga. Dessutom har vi målmedvetet förbättrat vår priskonkurrenskraft genom att effektivisera vår verksamhet och bryta den långa kostnadsökningen. Vi hade inte kunnat uppnå det historiskt bästa resultatet för början av året utan att lyckas som finansgrupp. Skadeförsäkringens resultatutveckling har fortsatt mycket god. Intäkterna från placeringsverksamheten har också spelat en betydande roll för det förbättrade resultatet på lång sikt. De små kreditförlusterna påvisar att våra kunder har starka balansräkningar samt att det råder försiktighet i investeringarna.

Den snabbt avancerande digitaliseringen och förändringen i kundbeteendet påskyndar brytningsskedet i finansbranschen. Mot bakgrunden av det här historiskt stora brytningsskedet och inför de nya möjligheterna har OP nyckeltalen i skick. Vi har förberett oss för framtiden genom att stärka vår ekonomi, målmedvetet förnya vår verksamhet samt genom att öka våra investeringar i utveckling. Våra möjligheter och vår beredskap att utveckla nya tjänster för våra kunder är goda. Samtidigt betonas behovet av att effektivisera och förbättra de nuvarande affärsrörelseprocesserna.

Vår oro gäller Finlands, dvs. OPs omvärlds, förmåga att förnya sig. Vi lever av Finland och finländsk framgång. I vårt samhälle talas det fortfarande mer än det görs. Vi trampar på ett farligt sätt på stället utan att söka lösningar. Vi betalar ett högt pris för obeslutsamhet och långsamma reaktioner. Vi är ett litet land men vi har ett starkt kompetenskapital. Vi kunde nå konkurrensfördel genom att vara smidiga i en omvärld som snabbt förändras och digitaliseras.

Vi måste modigt våga förnya strukturerna. En positiv attityd är grunden för vår nya början.

OP Gruppens delårsrapport 1.1–30.9.2015

Innehåll

Omvärlden.....	4
OP Gruppens operativa utgångspunkter	6
Gruppens resultat och omslutning.....	6
Kundrelationer och kundförmåner	7
Betjäningskanaler	8
Inlösenförfarandet av aktierna i Pohjola Bank.....	8
Kapitaltäckning	8
Riskposition	10
Rating.....	12
Strategiska utvecklingsprogram	12
Utsikter för återstoden av året.....	12
Verksamheten och resultatet per rörelsesegment.....	13
Bankrörelse	13
Skadeförsäkring.....	15
Kapitalförvaltning	17
Övrig rörelse.....	19
Förändringar i OP Gruppens struktur	19
Personal och ersättningar.....	20
OP Andelslags förvaltning	20
OP Gruppens effektiviseringsprogram.....	21
Investeringar och tjänsteutveckling	21

Resultaträkning

Rapport över totalresultatet

Balansräkning

Rapport över förändringar i eget kapital

Kassaflödesanalys

OP Gruppens segmentrapportering

Noter:

Not 1 Redovisningsprinciper

Not 2. Förändringar i OP Gruppens struktur

Not 3. Nyckeltal och formler

Not 4. Resultatutvecklingen kvartalsvis

Not 5. Räntenetto

Not 6. Nedskrivningar av fordringar

Not 7. Nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse

Not 8. Nettointäkter från livförsäkringsrörelse

Not 9. Provisionsintäkter och -kostnader, netto

Not 10. Nettointäkter från handel

Not 11. Nettointäkter från placeringsverksamhet

Not 12. Övriga rörelseintäkter

Not 13. Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

Not 14. Klassificering av finansiella instrument återkommande värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod

Not 15. Tillgångar i skadeförsäkringsrörelse

Not 16. Tillgångar i livförsäkringsrörelse

Not 17. Skulder för skadeförsäkringsrörelse

Not 18. Skulder för livförsäkringsrörelse

Not 19. Skuldebrev emitterade till allmänheten

Not 20. Fonden för verkligt värde efter skatt

Not 21. Nedskrivningar och problemfordringar

Not 22. Kapitalbasen och kapitaltäckningen

Not 23. OP Gruppens kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

Not 24. Ställda säkerheter

Not 25. Åtaganden utanför balansräkningen

Not 26. Derivatinstrument

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder som dragits av från varandra eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning

Not 28. Närståendetransaktioner

Omvärlden

Tillväxten i den globala ekonomin var fortsatt svag under sommaren. I Kina sjönk aktiekurserna brant och den ekonomiska tillväxten dämpades. Fluktuationerna ökade på den internationella finansmarknaden och utsikterna för den globala ekonomin försvagades. Inom euroområdet hölls förtroendet för ekonomin stabilt, och den ekonomiska tillväxten var fortsatt moderat.

Europeiska centralbanken fortsatte under det tredje kvartalet att köpa obligationslån i enlighet med sitt köpprogram. Inom ramen för sitt utvidgade köpprogram köper ECB värdepapper för 60 miljarder euro per månad åtminstone till september 2016.

Euriborräntorna och ränteförväntningarna sjönk en aning. En och tre månaders euribor var negativa. Grekland beviljades ett nytt stödpaket och läget på finansmarknaden i Grekland stabiliserade sig. Placerarnas förtroende för statslån från de övriga gränsmarknaderna förblev gott.

Den ekonomiska utvecklingen i Finland var fortsatt svag under det tredje kvartalet. Arbetslösheten ökade ytterligare jämfört med fjolåret och konsumenternas förtroende minskade. Den svaga utvecklingen hos exporten och industriproduktionen fortsatte. Industrins ökade antal order var en positiv faktor.

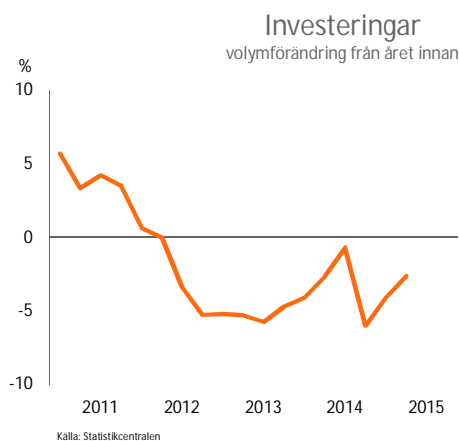
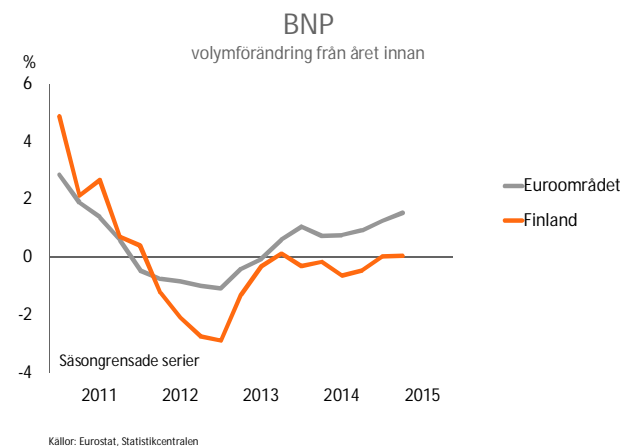
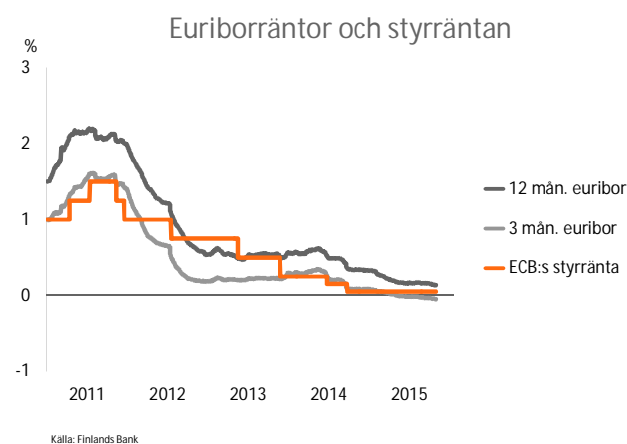
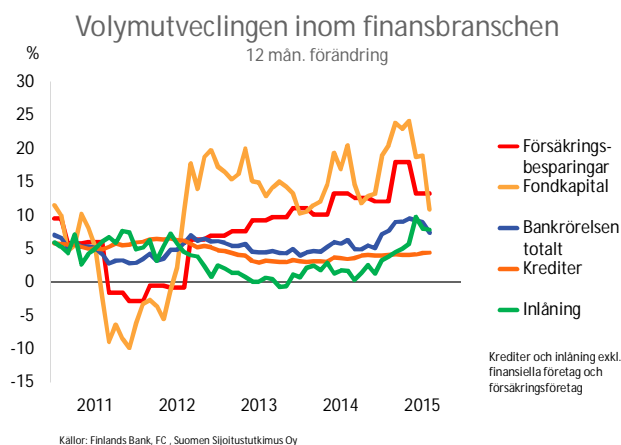
Ekonomin i euroområdet växer i år något snabbare än i fjol. Den globala tillväxten blir något svagare än i fjol, och ingen betydande återhämtning är i sikte. I Finland är den ekonomiska tillväxten liten. Inflationen hålls mycket låg liksom räntorna.

Bankernas hushållskreditstock växte under det tredje kvartalet med cirka två procent jämfört med samma period i fjol. Mätt i euro togs nya bolån ut i samma omfattning som ett år tidigare. Företagens och bostadsbolagens kreditstock växte med sju procent på årsplanet. Hushållens efterfrågan på krediter förväntas fortsätta livligare än under motsvarande period i fjol.

Bankinsättningarna ökade med en takt på åtta procent per år genom att inlåningen från offentlig sektor och företag ökade kraftigt. Hushållens inlåningsstock var däremot lika stor som ett år tidigare. Överföringen av tidsbundna insättningar till brukskonton fortsatte.

På placeringsmarknaden ökade osäkerheten till följd av att de ekonomiska utsikterna försämrats för tillväxtekonomierna. Fondbesparingarna var dock 11 procent större jämfört med samma period i fjol. Marknadsbekymren minskade nettoteckningarna i fonderna. Den kraftiga tillväxten i livförsäkringens premieinkomst dämpades något under det tredje kvartalet.

Premieinkomsten i skadeförsäkringsbranschen ökade i januari–september med en årlig takt på cirka två procent. Den lagstadgade olycksfallsförsäkringen stramades dock åt från jämförelseperioden till följd av de dämpade ekonomiska aktiviteterna. Försäkringsersättningarna minskade med drygt två procent från jämförelseperioden.

Resultatanalys, milj. €	1–9/2015	1–9/2014	Förändring, %	7–9/2015	7–9/2014	Förändring, %	1–12/2014
Bankrörelse	531	459	15,5	174	170	2,4	571
Skadeförsäkring	218	190	14,6	74	57	29,8	223
Kapitalförvaltning	168	145	15,5	40	43	-6,9	167
Resultat före skatt	926	739	25,3	299	251	19,0	915
Förändring i fonden för verkligt värde, brutto	-229	103		-107	32		152
Resultat före skatt till verkligt värde	697	843	-17,3	192	283	-32,0	1 067
Avkastning på ekonomiskt kapital, % *)	21,2	14,8	6,4*				16,5
Avkastning på ekonomiskt kapital till verkligt värde, % *)	18,1	17,7	0,5*				19,1
Intäkter							
Räntenetto	767	774	-0,9	256	269	-4,9	1 043
Nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse	496	450	10,2	154	142	8,2	589
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse	210	168	24,8	61	47	29,8	197
Provisionsintäkter, netto	543	532	2,0	169	172	-1,8	707
Nettointäkter från handel och placeringsverksamhet	169	136	24,5	40	34	16,3	162
Övriga rörelseintäkter	39	38	3,1	10	14	-27,8	55
Övriga intäkter totalt	1 457	1 324	10,0	434	410	5,9	1 710
Intäkter totalt	2 224	2 098	6,0	690	679	1,7	2 753
Kostnader							
Personalkostnader	573	551	4,0	172	166	3,5	741
Övriga administrationskostnader	293	312	-6,1	90	98	-7,8	414
Övriga rörelsekostnader	238	299	-20,3	69	98	-29,6	401
Kostnader totalt	1 105	1 162	-5,0	331	361	-8,5	1 555
Nedskrivningar av fordringar	47	50	-6,0	10	17	-39,5	88
Ny kundbonus som samlats	147	141	4,4	50	48	4,0	189

*) 12 mån. glidande, förändringen anges som förändring av relationstalet

Övriga nyckeltal, milj. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring, %	31.12.2014
Fordringar på kunder	74 186	70 003	6,0	70 683
Tillgångar i livförsäkringsrörelse	12 054	10 694	12,7	11 238
Tillgångar i skadeförsäkringsrörelse	3 988	3 922	1,7	3 797
Skulder till kunder	55 598	49 434	12,5	51 163
Skuldebrev emitterade till allmänheten	25 877	24 651	5,0	24 956
Eget kapital	8 690	6 715	29,4	7 213
Omslutning totalt	118 242	106 265	11,3	110 427

OP Gruppens operativa utgångspunkter

OP Gruppens verksamhet bygger på kooperativa värden, en stark kapitaltäckning, kunnig riskhantering och respekt för kunderna. De kooperativa värdena består av människonärhet, ansvarskänsla och framgång tillsammans. OP Gruppens grunduppgift är att med sin starka kapitaltäckning och effektivitet skapa bestående ekonomisk framgång, trygghet och välfärd för ägarkunderna och omvärlden.

I OP Gruppen ska kundens bästa styra all verksamhet. Strävan efter att fortlöpande och aktivt främja kundens fördel sammanfattas i OP Gruppens kundlöfte: "Vi finns till för våra kunder". Kunden kommer alltid först och förtjänar odelad uppmärksamhet. Av personalens serviceattityd ska framgå att kunderna värdesätts. Gruppens förtroendevalda ska föra fram kundens röst i beslutsfattandet och utvecklingen av verksamheten.

Det långsiktiga beaktandet av kunden märks i OP Gruppen som en kontinuerlig förnyelse. Tjänster och produkter utvecklas enligt kundernas behov. Gruppen beaktar effektivt olika kundgrupper och erbjuder regionalt vältäckande och tillgängliga finanstjänster. Andelsbankerna och deras kontor runt om i Finland tillsammans med de användarvänliga elektroniska tjänsterna ger möjlighet till en god växelverkan med kunderna och det lokala samhället.

Som en kundägd aktör har OP Gruppen vid sidan av sin affärsrölelsroll också en annan stark roll, den samhällliga rollen. I sin affärsrölelsroll tillhandahåller gruppen de tjänster som kunderna behöver på ett konkurrenskraftigt sätt, ser till att dess verksamhet är effektiv och att kapitaltäckningen hålls stark för att ge konkurrensfördel. Som företagsform ger andelslaget sammanhållning och kontinuitet i gruppens omvärld. I den samhällliga rollen bär gruppen ansvar för såväl ägarkunderna som samhället och regionen i stort. Om gruppen lyckas i affärsrölelsrollen är det möjligt att förverkliga den samhällliga rollen.

Den starka kapitaltäckningen ger OP Gruppen möjlighet till dubbelrollen. Gruppen upprätthåller en kapitaltäckning som är klart högre än den som bestämmelserna kräver för att trygga sin roll som finansör och försäkrare också om recessionen i ekonomin blir långvarig. Samtidigt ska gruppens risktagning i relation till riskhanteringsförmågan hållas moderat i enlighet med strategin.

Kunderna äger OP Gruppen. I OP Gruppen förenas kundrelationen och ägandet. Som en till grunden kooperativ aktör har OP Gruppen inte som mål att maximera vinsten för ägarna, utan att så effektivt som möjligt producera de tjänster som ägarkunderna behöver. En betydlig del av resultatet av affärsverksamheten återbetalas till ägarkunderna. Resten av resultatet stannar hos gruppen och stärker balansräkningen samt tryggar kreditgivningsförmågan. Utöver de ekonomiska fördelarna har ägarkunderna en genuin möjlighet att påverka beslutsfattandet i sin andelsbank och därmed utvecklingen i sin närregion.

Nyttan och mervärdet från OP Gruppens affärsrörelse kanaliseras via kundrelationen till ägarkunderna och kunderna. Andelsbankerna använder sitt resultat för kundernas bästa i form av koncentreringsförmåner och

andra ekonomiska fördelar samt i form av utveckling av betjäningförmågan. På många orter är andelsbankerna en av de största skattebetalarna. Efter de kostnader som krävs för affärsrörelsen användes OP Gruppens intäkter under rapportperioden enligt följande:

*) Uppskattning av användningen av rapportperiodens rörelseresultat som fastställs efter räkenskapsperiodens slut

Gruppens verksamhet har också andra mer omfattande indirekta effekter på livskraften i ekonomin såväl lokalt som på riksplanet.

Gruppens resultat och omslutning

Januari–september

OP Gruppens resultat före skatt ökade med 25 procent till 926 miljoner euro (739). Resultatet var större än resultatet under hela fjolåret. Resultatet förbättrades särskilt av den kraftiga ökningen i intäkterna. Nettointäkterna från skade- och livförsäkringen ökade till följd av att lönsamheten i försäkringsverksamheten förbättrades. Provisionsintäkterna var större än under jämförelseperioden främst för att provisionerna i anslutning till fonderna ökat. Realisationsvinsterna på värdepapper ökade nettointäkterna från handel och placeringsverksamhet.

Gruppens kostnader minskade med 5,0 procent, och de var 58 miljoner euro mindre än under jämförelseperioden. Personalkostnaderna ökade till följd av att pensionskostnaderna ökade med 17 miljoner euro samt av kostnadsreserveringen på 9 miljoner i anslutning till omorganiseringen av centralinstitutskoncernen. De övriga kostnaderna ökade inte endast genom att de nya affärsrörelserna expanderade utan också genom gruppens interna ägararrangemang samt kostnadsposter av engångsnatur på totalt 18 miljoner euro för ombyggnaden av kontoret i Vallgård. Under jämförelseperioden ökade de övriga kostnaderna med totalt 54 miljoner euro till följd av lagstadgade garantiavgifter till insättningsgarantifonden och bankskatten samt av kostnader av engångsnatur på 21 miljoner euro.

Resultatförsvagande nedskrivningar på olika resultatposter bokfördes för totalt 73 miljoner euro (63), varav 47 miljoner euro (50) bokfördes på krediter och övriga fordringar. Ökningen i nedskrivningarna berodde på gruppens försäkringsföretags placeringar. Nettonedskrivningarna av krediter och övriga fordringar var små, dvs. 0,08 procent (0,09) av kredit- och garantistocken.

Gruppens inkomstskatt uppgick till 215 miljoner euro (272). Den effektiva skattesatsen ökade till följd av en skatt på överlåtelsevinst på 37 miljoner euro från interna affärer i

anslutning till OP Gruppens interna ägararrangemang. Skatten på överlåtelsevinster för interna affärer var under jämförelseperioden totalt 109 miljoner euro.

Bankrörelsens resultat före skatt var 531 miljoner euro (459). Resultatutvecklingen i bankrörelsen stöddes av att intäkterna ökade samt av att kostnaderna minskade. Räntenettet ökade till följd av att kreditstocken växte, de genomsnittliga marginalerna i kreditstocken ökade samt av att kostnaderna för upplåning sjönk. Nettoprovisionsintäkterna ökade genom att provisionerna inom kapitalförvaltning och skadeförsäkring ökade. Kostnaderna minskade med 3,7 procent till 756 miljoner euro. Under jämförelseperioden ökade de övriga rörelsekostnaderna på grund av lagstadgade myndighetsavgifter som i bankrörelsen uppgick till totalt 52 miljoner euro.

Skadeförsäkringens operativa totalkostnadsprocent var 86,3 (89,4). Premieintäkterna ökade snabbare än försäkringsersättningarna. Under rapportperioden ökade ändringen i värderingsmodellen för försäkringsskuldens diskonteringsränta försäkringsersättningarna med 48 miljoner euro (62), vilket försvagade den operativa totalkostnadsprocenten med 4,5 procentenheter. Driftkostnadsprocenten var ungefär densamma som under jämförelseperioden. De nettointäkter från placeringsverksamheten som resultatförts minskade med 11 miljoner euro från jämförelseperioden.

Kapitalförvaltningens resultat före skatt förbättrades från jämförelseperioden till följd av den förbättrade lönsamheten i livförsäkringens försäkringsverksamhet. Nettoprovisionsintäkterna från segmentet var lika stora som under jämförelseperioden.

Sex banker som tidigare hörde till POP Bankgruppen övergick till OP Gruppen 19.5.2015. Bankernas bokslut har konsoliderats i gruppens siffror från tidpunkten för övergången. Konsolideringen ökade såväl gruppens räntenetto som kostnader med 5 miljoner euro. Effekten på resultatet var lätt positiv. Till följd av konsolideringen ökade gruppens utlåning med 643 miljoner euro och inlåning med 694 miljoner euro.

Resultatet före skatt till verkligt värde var 697 miljoner euro (843). OP Gruppens fond för verkligt värde före skatt uppgick vid slutet av rapportperioden till 287 miljoner euro (531).

Vid slutet av rapportperioden uppgick det egna kapitalet till 8,7 miljarder euro (7,2). Det egna kapitalet ökade av gruppens resultat och emissionen av Avkastningsandelar. Vid slutet av rapportperioden ingick Avkastningsandelar för 2,2 miljarder euro (1,6) i eget kapital. Centralinstitutets direktion beslöt i mars 2015 att höja målet för Avkastningsandelarna med 0,4 miljarder euro till 2,3 miljarder euro.

Juli–september

Det tredje kvartalets resultat före skatt var 299 miljoner euro medan det under jämförelseperioden var 251 miljoner euro. Resultatutvecklingen stöddes särskilt av att kostnaderna minskade samt av att livförsäkringens och skadeförsäkringens nettointäkter ökade. Realisationsvinsterna på värdepapper ökade nettointäkterna

från handel och placeringsverksamhet. Kostnaderna minskade med 30 miljoner euro till 331 miljoner euro. Under jämförelseperioden ökade de övriga rörelsekostnaderna på grund av poster av engångsnatur, lagstadgade garantiavgifter till insättningsgarantifonden och bankskatt, vilka totalt uppgick till 30 miljoner euro.

Jämfört med föregående kvartal stöddes resultatet för det tredje kvartalet av att nettointäkterna från livförsäkringens ökade samt av en delvis säsongbetonad kostnadsminskning. Räntenettet var ungefär detsamma som under föregående kvartal. Övriga centrala intäktsposter minskade, vilket ledde till att resultatet för det tredje kvartalet blev något mindre än resultatet för det andra kvartalet. Intäkterna från placeringsverksamheten blev mindre än under det andra kvartalet till följd av att realisationsvinsterna minskade.

OP Gruppens ekonomiska mål

Vid slutet av rapportperioden hade OP Gruppen nått alla sina centrala ekonomiska mål.

OP Gruppens ekonomiska mål	30.9.2015	30.9.2014	Mål
Kapitaltäckningen enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat, %	197	179	160 %
CET 1-kapitaltäckning, %	18,6	13,6	18 %*
Avkastning på ekonomiskt kapital, % (12 mån. glidande)	21,2	14,8	20 %
Tillväxtdifferens mellan intäkter och kostnader på grupplanen, %-enh. (under 3 års tid)	26,3	3,0	> 0
Tillväxtdifferens mellan intäkter och kostnader bankrörelse, %-enh. (12 mån. glidande)	6,2	6,2	> 0
Tillväxtdifferens mellan intäkter och kostnader kapitalförvaltning, %-enh. (12 mån. glidande)	10,7	16,7	> 0
Skadeförsäkringens operativa totalkostnadsprocent	86,3	89,4	< 92 %

* Före slutet av 2016

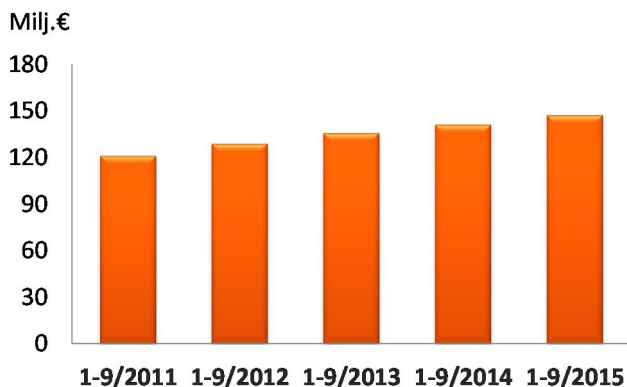
Kundrelationer och kundförmåner

Vid slutet av september hade gruppens andelsbanker nästan 1,5 miljoner ägarkunder, dvs. över 40 000 fler än vid årsskiftet. Vid slutet av juni uppgick andelsbankernas ägarkunders placeringar i andelsbankernas Avkastningsandelar, medlemsandelar och tilläggsandelar till totalt 2,5 miljarder euro (1,9).

Antalet kunder i OP Gruppen i Finland (utan kunderna vid de POP Banker som övergått till gruppen) var vid slutet av september 4 290 000. Antalet privatkunder var 3 852 000 och antalet företagskunder 438 000. Antalet gemensamma kunder inom bank- och skadeförsäkringsrörelsen ökade på ett år genom korsförsäljningen med 67 000 till 1 637 000. De POP Banker som övergick till gruppen hade cirka 88 000 kunder.

Ägarkunderna i andelsbankerna och kunderna i Helsingfors OP Bank samlar OP-bonus för sina bank- och försäkringsärenden. Värdet av den nya bonus som OP-bonuskunderna samlat på basis av koncentrationen av sina bank- och försäkringsärenden var totalt 147 miljoner euro (141) för januari–september. Bonus användes för totalt 64 miljoner euro (65) för banktjänster, 75 miljoner euro (70) för premier för skadeförsäkringsprodukter och 11 miljoner euro (9) för kapitalförvaltningstjänster. OP-bonus användes för 1 517 000 försäkringsräkningar (1 438 000), av vilka 202 000 (189 000) betalades helt med bonus.

Ny kundbonus som samlats

Under rapportperioden beviljades skadeförsäkringens preferenskundshushåll 57 miljoner euro (53) i koncentreringsrabatter.

Andelsbankerna betalade för 2014 ränta på Avkastningsandelarna och tillägsandelarna för totalt 27 miljoner euro (11). Den ränta som samlats för Avkastningsandelarna och tillägsandelarna under rapportperioden uppskattas vara totalt 47 miljoner euro (16). Avkastningsmålet för Avkastningsandelarna är 3,25 procent, och avkastningen beräknas från placeringsdagen.

Betjäningskanaler

OP Gruppens servicenät består av flera kanaler såsom nät- och mobiltjänster, telefonserviser samt landets mest omfattande kontorsnät. Det egna servicenätet stöds dessutom av ett omfattande nätverk av ombud och partner som är särskilt viktigt vid försäljningen av skadeförsäkringar.

Kundernas förändrade beteende och den allmänna digitaliseringen av kundernas vardag ändrar i hög grad finansaktörernas sätt att möta kunden i framtiden. OP Gruppen har på många sätt förberett sig på det här. Ett konkret bevis på förändringen är att användningen av finanstjänster allt kraftigare håller på att övergå till digitala kanaler. Under rapportperioden skedde cirka 94 procent av kundkontakterna via digitala kanaler.

OP Gruppen har investerat avsevärt i utveckling av mobila tjänster och nättjänster. I synnerhet de mobila tjänsterna får större betydelse för såväl privat- som företagskundernas ärenden. OP går i spetsen för utvecklingen genom att lansera nya och innovativa digitala tjänster för kunderna. Under rapportperioden lanserade vi bl.a. fingeravtrycksidentifikation i iOS-apparater. Det här ökade

avsevärt användningen av OP-mobilen och antalet besök närmar sig redan antalet i nättjänsten op.fi. Vi förväntar oss att antalet besök i OP-mobilen kommer att passera antalet i op.fi redan under nästa år och att mobilen blir den främsta kanalen för de dagliga ärendena.

Kundernas belåtenhet med OP-mobilen var fortfarande utmärkt. Mätt med NPS-rekommendationsindexet är den en av de mest rekommenderade mobilapplikationerna i Finland. Antalet besök per månad i OP-mobilen har på ett år stigit till mer än 8 miljoner, dvs. med 76 procent. Antalet besök per månad i gruppens mobilplånboksapp Pivo har på ett år stigit till nästan 2 miljoner, dvs. med 39 procent. Antalet besök i nättjänsten op.fi var som tidigare stort, cirka 10 miljoner besök per månad.

Gruppens kontorsnät är landets mest omfattande. Vid slutet av september hade gruppen totalt 445 kontor (456). OP Helsingfors öppnade i september ett helt annorlunda framtidskontor i OPs Vallgårdskvarter. Kontoret i Vallgård strävar efter bästa möjliga kundupplevelse och främjar digitalisering i all verksamhet. Vallgårdskontoret är också hela gruppens testlaboratorium för nya verksamhetsmodeller och verktyg.

Enligt nuvarande uppskattning kommer OP Gruppen att öppna sitt andra privatsjukhus sommaren 2016. Sjukhuset öppnas i Tammerfors. Grundandet av sjukhuset är en del av det utvecklingsprogram för hälsa och välbefinnande som godkändes i slutet av 2014 och där det bestämdes att gruppens sjukhusverksamhet ska expandera såväl geografiskt som från ortopedi till andra specialområden.

Inlösenförfarandet av aktierna i Pohjola Bank

Den skiljedomstol som Centralhandelskammarens inlösningsnämnd utsett avgav 20.2.2015 sitt beslut i inlösenförfarandet som gäller minoritetsaktieägares aktier i Pohjola. Enligt beslutet är lösenbeloppet för aktierna i Pohjola 16,13 euro per aktie, vilket motsvarade det pris som OP Andelslag erbjöd i det frivilliga offentliga uppköpserbudandet på aktierna i Pohjola. Skiljedomstolens beslut överklagades inte, så det slutliga lösenbeloppet blev det som angavs i beslutet.

Kapitaltäckning

Kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

OP Gruppens kapitalbas uträknad enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (konglomeratlagen) överskred vid slutet av rapportperioden lagens minimibelopp med 4 050 miljoner euro (2 984). Bufferten enligt konglomeratlagen växte av gruppens resultat, emissionen av Avkastningsandelar och minskningen i de riskvägda posterna i kapitaltäckningen enligt kreditinstitutslagen. Å andra sidan minskade bufferten av den kapitalkonserveringsbuffert på 2,5 procent som togs i bruk vid årets början. Kapitalkonserveringsbufferten höjde kapitalkravet för kapitaltäckningen enligt kreditinstitutslagen från 8 procent till 10,5 procent beräknad på de riskvägda posterna. Gruppens kapitalbas i förhållande till minimikapitalbaskravet var 197 procent (189). Kapitalkonserveringsbufferten sänkte relationstalet med 52 procentenheter. Till följd av buffertkraven beskriver

kapitaltäckningen enligt konglomeratlagen inte längre konglomeratets minimikapital, utan den nivå inom vilken konglomeratet kan verka utan myndighetsåligganden på grund av underskridning av buffertar. Effekten av de POP Banker som övergått till gruppen var liten. I och med att kreditinstitutsdirektivet och tillsynsförordningen (CRD4/CRR) trätt i kraft 1.1.2014 blev kapitaltäckningsbestämmelserna för bankerna strängare. Ändringar som implementerar Basel III-standarderna i EU träder i kraft stegvis före 2019. Ändringarnas väsentligaste inverkan på OP Gruppens kapitaltäckning enligt konglomeratlagen beror på storleken på buffertkraven på kreditinstituten.

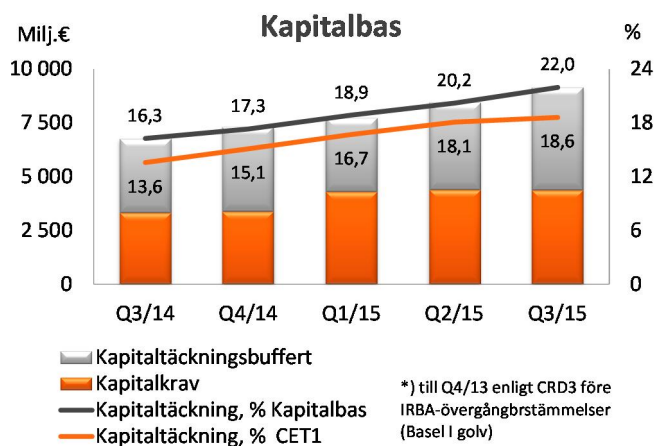
Också försäkringssektorns solvensbestämmelser håller på att ändras. Bestämmelserna träder i kraft vid början av 2016. Bestämmelserna kommer att strama åt kapitalkraven samt öka beloppet av kapitalbasen, vilket nettomässigt minskar kapitaltäckningen enligt konglomeratlagen.

Enligt rådande bedömningar kommer kapitaltäckningen enligt konglomeratlagen att hållas stark.

Kapitaltäckning enligt kreditinstitutslagen

Gruppens CET1-kärnprimärkapitaltäckning var vid slutet av rapportperioden 18,6 procent (15,1). Emissionen av Avkastningsandelar ökade kärnprimärkapitaltäckningen med cirka 1,7 procentenheter. Under första kvartalet togs uppdaterade sannolikheter för fallissemang (PD) i bruk för företagsexponeringarna med tillstånd av tillsynsmyndigheten. Ibruktagningen förbättrade kärnprimärkapitaltäckningen med cirka 0,8 procentenheter. Vinsterna till följd av omvärderingen av förmånsbestämda pensionsplaner (IAS 19) ökade under rapportperioden gruppens kärnprimärkapitaltäckning med cirka 0,4 procentenheter. Ökningen är en följd av ändringar i den långa ränta som tillämpats som diskonteringsränta.

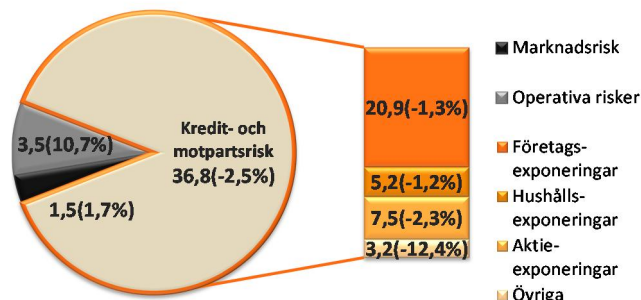
Kapitaltäckningen i OP Gruppens kreditinstitutsverksamhet är stark i förhållande till den lagstadgade kapitaltäckningen och de kapitalkrav som ställs av myndigheterna. Den lagstadgade minimigränsen är 8 procent för kapitalrelationen och 4,5 procent för kärnprimärkapitalrelationen. Kapitalkonserveringsbufferten på 2,5 procent enligt kreditinstitutslagen höjer i praktiken den nedre gränsen till 10,5 procent för kapitalrelationen och till 7 procent för kärnprimärkapitalrelationen.

Kärnprimärkapitalet i gruppens kreditinstitutsverksamhet var vid slutet av rapportperioden 7 759 miljoner euro (6 384). Kärnprimärkapitalet ökade till följd av emissionen av Avkastningsandelar, bankrörelsens resultat, IAS 19-poster och utdelningen från gruppens försäkringsföretag. Avkastningsandelarna utgjorde 2 235 miljoner euro av kärnprimärkapitalet vid utgången av rapportperioden.

De riskvägda posterna uppgick vid slutet av rapportperioden till 41 661 miljoner euro (42 252), dvs. de var 1,4 procent mindre än vid slutet av fjolåret. De uppdaterade PD-nivåerna för företagsexponeringarna sänkte de riskvägda posterna med cirka 4,2 procent. Vid slutet av rapportperioden ökade de genomsnittliga riskvikterna för företagsexponeringarna något. För de andra väsentliga exponeringsklasserna sjönk de genomsnittliga riskvikterna en aning.

Riskvägda poster 30.9.2015 totalt 41,7 mrd.€ (förändring från årets början -1,4%)

I aktieexponeringarna ingår 6 516 miljoner euro i riskvägda poster för gruppens interna innehav i försäkringsföretag.

OP Gruppen har i oktober 2015 beviljats tillstånd av ECB att behandla finans- och försäkringskonglomeratets interna investeringar i försäkringsföretag som riskvägda poster i enlighet med tidigare praxis. Den metod som tillämpas på investeringarna i försäkringsföretag leder till en riskvikt på cirka 280 procent. ECB har dock reserverat sig möjligheten att återkalla tillståndet som en del av harmoniseringen av tillsynsmyndighetens optioner. Om tillståndet inte beviljas, skulle en övergång till avdragsförfarandet för investeringar i försäkringsföretag försvaga OP Gruppens kärnprimärkapitaltäckning med cirka 0,8 procentenheter. Ändringen i behandlingen skulle dock inte påverka OP Gruppens faktiska risktäckningskapacitet.

De buffertkrav på kapitaltäckningen som ska implementeras via den nationella lagstiftningen kommer att höja kapitalkraven. Kapitalkonserveringsbufferten på riskvägda poster är 2,5 procent från början av 2015. I juli 2015 bestämde Finansinspektionen att det buffertkrav för andra systemviktiga institut (O-SII) som kommer att träda i kraft 7.1.2016 är 2 procent för OP Gruppen. Då den nya O-SII-bufferten träder i kraft uppskattas den minska kapitalrelationen enligt konglomeratlagen med cirka 22 procentenheter. Gruppen uppfyller redan nu buffertkraven. Finansinspektionen beslöt i september 2015 att tills vidare inte ställa något kontracykliskt buffertkrav för bankerna och inte heller införa andra makrotillsynsverktyg. Finansinspektionen fattar ett makrotillsynsbeslut kvartalvis.

I de kommande bestämmelserna ingår en mätare som beskriver skuldsättningsgraden, dvs. den icke-riskvägda skuldsättningskvoten (Leverage Ratio). Den icke-riskvägda skuldsättningskvoten inom OP Gruppens bankrörelse är enligt nuvarande tolkningar uppskattningsvis 7,2 procent enligt siffrorna vid slutet av rapportperioden, medan miniminivån enligt bestämmelseutkastet är 3 procent.

Skade- och livförsäkring

Försäkringssektorns solvensbestämmelser kommer att ändras i början av 2016. Genom ändringen av försäkringssektorns bestämmelser, Solvens II, strävar man efter att förbättra kvaliteten på försäkringsbolagens kapitalbas, förbättra bolagens egen riskhantering, göra kapitalkravet mer riskbaserat och förenhetliga försäkringssektorns solvensbestämmelser i Europa.

Skadeförsäkringens preliminära kapitalbas i enlighet med Solvens II var vid slutet av rapportperioden 1 041 miljoner euro (804) och kapitalkravet 685 miljoner euro (685). Solvensprocenten i enlighet med Solvens II var 152 (117). Siffrorna redovisas utan eventuella övergångsbestämmelser.

Livförsäkringens preliminära kapitalbas enligt Solvens II var vid slutet av rapportperioden 1 055 miljoner euro (804) och det preliminära kapitalkravet var 695 miljoner euro (806). Solvensprocenten i enlighet med Solvens II var 152 (100). Siffrorna redovisas utan eventuella övergångsbestämmelser.

Europeiska centralbankens (ECB) tillsyn

OP Gruppen lyder under ECB:s tillsyn. Som en del av övergången genomförde ECB under 2014 en samlad bedömning som omfattade en riskanalys, en omfattande översyn av tillgångarnas kvalitet i kreditinstitutsverksamheten och ett stresstest.

På basis av resultatet av den samlade bedömningen har ECB för OP Gruppen ställt ett buffertkrav enligt prövning i enlighet med kreditinstitutslagen som en del av processen i anslutning till tillsynsmyndighetens bedömning (SREP). Med beaktande av buffertkravet enligt prövning är kärnprimärkapitalkravet 8,3 procent. Med beaktande av OP Gruppens starka kapitaltäckning och de nationella buffertkraven har buffertkravet enligt prövning ingen praktisk inverkan på OP Gruppens kapitaltäckning eller affärsrörelse. Enligt OP Gruppens uppgifter har ECB för de banker som lyder under dess tillsyn fastställt ett motsvarande buffertkrav på basis av resultatet av den samlade bedömningen.

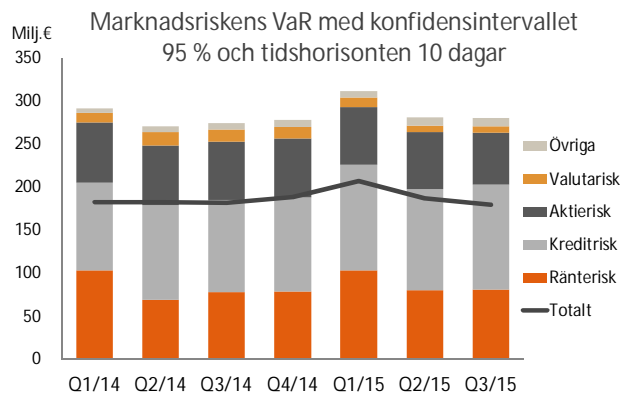
Riskposition

OP Gruppens riskposition har hållits stabil. Riskhanteringsförmågan är stark och tryggar förutsättningarna för gruppens affärsrörelse.

Kreditriskpositionen förblev stabil trots det dämpade ekonomiska läget.

OP Gruppens finansieringsposition och likviditet är goda. OP Gruppens tillgång på finansiering har hållits god. Under rapportperioden emitterade gruppen långfristiga obligationslån för totalt 5,0 miljarder euro. Inlåningens andel av kreditstocken har hållits stabil under rapportperioden.

OP Gruppens marknadsriskposition var stabil under rapportperioden. Nyckeltalet VaR, som mäter gruppens marknadsrisk, var 180 miljoner euro (188) vid slutet av rapportperioden. Granskningsperioden för nyckeltalet har ändrats. I VaR ingår försäkringsföretagens totala omslutning, trading-funktionen, likviditetsreserven och gruppens treasurys ränteposition.

De operativa riskerna uppskattas vara moderata, trots att omorganiseringen av verksamheten och hanteringen av utläggningarna fortfarande innehåller operativa risker. Målet är att minimera riskerna genom att tillsammans med samarbetspartnerna säkerställa att processerna fungerar.

De centrala riskerna i gruppens förmånsbestämda pensionsplaner ansluter sig till nivån på diskonteringsräntan för pensionsansvaren och till avkastningen på de placeringstillgångar som utgör täckning för pensionsansvaren. Den minskning i nettoskulden för förmånsbestämda pensionsplaner som under rapportperioden bokförts i övrigt totalresultat förbättrade rapportperiodens totalresultat före skatt med 233 miljoner euro.

Bankrörelse

Bankrörelsens centrala risker är kreditrisken och marknadsrisken.

Bankrörelsens kreditriskposition förblev stabil och riskerna måttfulla. Kredit- och garantistocken växte under rapportperioden med 3,3 miljarder euro till 76,9 miljarder euro. Problemfordringarna uppgick till totalt 2,0 miljarder euro (1,7). Med problemfordringar avses över 90 dagar förfallna fordringar, övriga fordringar med risker och lånefordringar som beviljats en eftergift på grund av kundens ekonomiska svårigheter. Lånefordringar som beviljats en eftergift är fordringar där man på kundens initiativ kommit överens om lättnader i den ursprungliga betalningsplanen för att hjälpa kunden att klara av tillfälliga betalningssvårigheter. Andelsbankerna strävar efter att aktivt finna lösningar för att kunderna ska klara av tillfälliga betalningssvårigheter.

Av kredit- och garantistocken utgjorde företagskundernas (inkl. bostadssammanslutningar) exponeringar 36 procent (36). Av företagskundernas exponeringar utgjorde exponeringarna på investeringsnivån 50 procent (49), medan exponeringarna inom de två sämsta ratingklasserna uppgick till 487 miljoner euro (501), dvs. 1,4 procent (1,5).

Exponeringar mot privatkunder delas in i sex huvudklasser, och av dem hörde 82 procent (81) till de två bästa klasserna och 3 procent (4) till de två svagaste klasserna.

Bankrörelsens kapitalbas som täcker stora exponeringar uppgick till 9,2 miljarder euro (7,3). Inte en enda exponering mot en kund överskred 10 procent av kapitalbasen.

Bankrörelsens ränterisk mätt med effekten av en räntesänkning på en procentenhet på räntenettet under 12 månader var vid slutet av september 14 miljoner euro (30).

Skadeförsäkring

Skadeförsäkringens centrala risker är de försäkringstekniska riskerna i anslutning till skadeutvecklingen, marknadsriskerna för de placeringar som utgör täckning för försäkringsskulden, nivån på den ränta som använts för att värdera försäkringsskulden samt differensen mellan försäkringsskuldens diskonteringsränta och marknadsräntorna.

Det har inte skett några betydande förändringar i skadeförsäkringens försäkringstekniska risker. Den viktigaste marknadsrisken i skadeförsäkringen är den förhöjande effekten som en nedgång i marknadsräntorna har på försäkringsskuldens värde och kapitalkravet. Trots fluktuationerna i de långa marknadsräntorna var solvensställningen enligt Solvens II klart starkare vid slutet av rapportperioden än vid årsskiftet. Placeringsriskerna (VaR 95 %) var vid slutet av granskningsperioden lika stora som vid årsskiftet. Aktierisken i placeringsportföljen har minskats medan kreditrisken har ökat moderat. Portföljens duration har ökat moderat i anslutning till säkringen av ränterisken i försäkringsskulden. Försäkringsskuldens ränterisk har skyddats också med räntederivat.

Kapitalförvaltning

De centralaste riskerna i kapitalförvaltningen är marknadsriskerna i livförsäkringens placeringstillgångar, räntan som tillämpats vid värderingen av försäkringsskulden samt att de försäkrades förväntade livslängd växer snabbare än beräknat.

Inga väsentliga förändringar har skett i livförsäkringens försäkringstekniska risker. Livförsäkringens solvensställning enligt Solvens II var klart starkare vid slutet av rapportperioden än vid årsskiftet. Placeringsriskerna (VaR 95 %) var vid slutet av granskningsperioden lika stora som vid årsskiftet. Aktierisken i placeringsportföljen har minskats medan kreditrisken har ökat moderat. Portföljens duration har ökat moderat i anslutning till säkringen av ränterisken i försäkringsskulden. Försäkringsskuldens ränterisk har skyddats också med räntederivat.

Övrig rörelse

De centrala riskerna inom Övrig rörelse är likviditetsreservens kredit- och marknadsrisker samt likviditetsriskerna. Marknadsrisken har den största inverkan på skuldebrev som ingår i likviditetsreserven.

Trots att placeringarna i likviditetsreserven ökade har marknadsriskerna (VaR 95 %) under rapportperioden minskat en aning till följd av förändringar i allokeringen.

OP Gruppen tryggar sin likviditet med en likviditetsreserv som i huvudsak består av tillgodohavanden på centralbanker och fordringar som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering. Likviditetsreserven och de övriga källorna för tilläggsfinansiering i enlighet med beredningsplanen räcker till för att täcka finansieringsbehovet för minst två år i situationer där marknadsupplåningen inte skulle fungera och där inlåningen skulle minska måttligt.

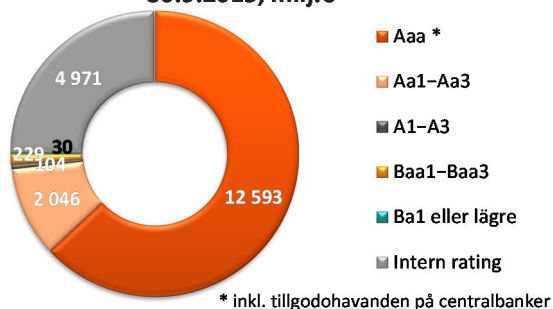
OP Gruppens likviditet och tillräckligheten hos likviditetsreserven följs upp med ett LCR-relationstal som mäter likviditetskravet. Enligt övergångsbestämmelserna ska LCR-relationstalet vara minst 60 procent under det sista kvartalet 2015 och minst 100 procent från början av 2018. OP Gruppens LCR-relationstal enligt Europeiska kommissionens delegerade förordning var 98 procent vid slutet av september.

Likviditetsreserv

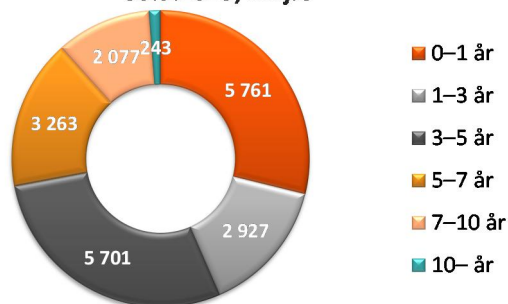
Mrd. €	30.9.2015	31.12.2014	Förändring, %
Tillgodohavanden på centralbanker	4,9	3,8	29
Skuldebrev som godtas som säkerhet	9,7	7,8	24
Företagskrediter som godtas som säkerhet	4,4	4,3	1
Totalt	18,9	15,9	19
Fordringar som inte godtas som säkerhet	1,0	0,7	49
Likviditetsreserven till marknadsvärde	20,0	16,6	20
Värderingsavdrag (Haircut)	-1,2	-1,1	11
Likviditetsreserven till säkerhetsvärde	18,7	15,5	21

Likviditetsreserven omfattar skuldebrev emitterade av stater, kommuner, finansiella institut och företag med god rating samt värdepapperiserade fordringar och krediter som godtas som säkerhet. Skuldebrev i likviditetsreserven har i reservkalkylen värderats till marknadsnoteringar.

Fördelningen av de finansiella tillgångar som ingår i likviditetsreserven enligt rating 30.9.2015, milj.€

Fördelningen av de finansiella tillgångar som ingår i likviditetsreserven enligt maturitet 30.9.2015, milj.€

Rating

Rating-institut	Kort-fristig upplåning	Utsikter	Lång-fristig upplåning	Utsikter
Standard & Poor's	A-1+	Negativa	AA-	Negativa
Moody's	P-1	Stabila	Aa3	Stabila
Fitch	F1	Stabila	A+	Stabila

Fitch Ratings ger en rating åt både OP Gruppen och Pohjola Bank Abp. OP Gruppens finansiella ställning inverkar också på de ratingar som ges enbart Pohjola.

OP Gruppens eller Pohjolas ratingar har inte ändrats under januari–september 2015.

Standard & Poor's bekräftade 29.9.2015 Pohjola Bank Abp:s långfristiga rating till AA- och kortfristiga rating till A-1+. Utsikterna för ratingarna förblev negativa.

Strategiska utvecklingsprogram

Förvaltningsrådet vid gruppens centralinstitut fastställde i juni fem nya utvecklingsprogram för gruppen. Utvecklingsprogrammen är ett svar på den kraftiga förändringen i omvärlden samt på det förnyelsebehov som förändringarna i kundbeteendet ger upphov till.

Utvecklingsprogrammen anger riktlinjer för hur gruppens kundägda grund ska stärkas, hur gruppen ska förbereda sig för möjligheterna och utmaningarna hos digitaliseringen samt hur de tre rörelsesegmenten ska utvecklas i huvuddrag. Utöver det här har ett utvecklingsprojekt för hälsa och välbefinnande godkänts och inletts redan tidigare.

Programmen kommer att kräva betydande investeringar i utveckling av produkter, tjänster, teknik och kompetens.

Utsikter för återstoden av året

Den globala ekonomin växer i år aningen mindre än i fjol. Den ekonomiska tillväxten inom euroområdet kommer att återhämta sig något sedan förra året, men den är fortfarande långsam. Återhämtningen i den finländska ekonomin har fortfarande inte börjat, och ingen tydlig vändning till det bättre finns i sikte. Exportefterfrågan är fortsatt svag, och priskonkurrenskraften har knappt alls förbättrats för att hjälpa exportsektorn som är försvagad av strukturomvandlingen. Genomföringen av de åtgärder som behövs skärper dessutom det politiska läget, vilket kan äventyra återhämtningen på hemmamarknaden.

Betraktat som helhet är tillväxtförväntningarna i finansbranschen fortfarande moderata än de långsiktiga medeltalen. De låga räntorna belastar bankernas räntenetto och försvagar intäkterna från försäkringsbolagens placeringsverksamhet. Å andra sidan stöder de låga räntorna kundernas kreditbetalningsförmåga, som har hållit sig stabil trots den långvariga perioden med långsam tillväxt. Kapitaltäckningen och lönsamheten i finansbranschen har fått större betydelse på grund av den instabila omvärlden och de strängare regelverken.

Trots den svaga utvecklingen i den ekonomiska omvärlden uppskattas OP Gruppens resultat före skatt 2015 bli klart större än (tidigare större än) 2014. Det största osäkerhetsmomentet för resultatprognosen gäller ogynnsamma förändringar i placeringsomvärlden.

Alla prognoser och bedömningar i den här delårsrapporten grundar sig på rådande uppfattning om den ekonomiska utvecklingen. De faktiska resultaten kan avvika betydligt.

Verksamheten och resultatet per rörelsesegment

OP Gruppens rörelsesegment är Bankrörelse, Skadeförsäkring och Kapitalförvaltning. Den rörelse som inte hör till segmenten presenteras i gruppen "Övrig rörelse". Rapporteringen per rörelsesegment följer principerna för upprättandet av OP Gruppens bokslut.

Rörelsesegmentens resultatsammandrag

Milj. €	Intäkter	Kostnader	Övriga poster *)	Resultat före skatt 1–9/2015	Resultat före skatt 1–9/2014	Förändring, %
Bankrörelse	1 462	756	-176	531	459	15,5
Skadeförsäkring	440	221	0	218	190	14,6
Kapitalförvaltning	249	81	0	168	145	15,5
Övrig rörelse	416	401	0	16	-45	
Elimineringar	-343	-354	-17	-6	-10	-43,1
Totalt	2 224	1 105	-193	926	739	25,3

*) Återföringar till ägarkunder och OP-bonuskunder samt nedskrivningar av fordringar har redovisats i Övriga poster

Bankrörelse

- Resultatet före skatt ökade med 16 procent till 531 miljoner euro (459) till följd av att intäkterna ökade och kostnaderna minskade.
- Kostnads-/intäktsrelationen förbättrades med 3 procentenheter till 52 procent.
- Utlåningen ökade med 6,0 procent på ett år.
- Nedskrivningarna, 47 miljoner euro (48), utgjorde fortfarande en liten andel på 0,08 procent av kredit- och garantistocken.

Bankrörelsens nyckeltal

Milj. €	1–9/2015	1–9/2014	Förändring, %	1–12/2014
Intäkter				
Räntenetto	822	811	1,3	1 092
Provisionsintäkter, netto	511	484	5,5	655
Nettointäkter från handel och placeringsverksamhet	105	107	-1,8	115
Övriga rörelseintäkter	25	24	2,8	34
Intäkter totalt	1 462	1 426	2,5	1 896
Kostnader				
Personalkostnader	348	333	4,5	446
Övriga administrationskostnader	268	252	6,5	345
Övriga rörelsekostnader	139	200	-30,2	272
Kostnader totalt	756	785	-3,7	1 063
Nedskrivningar av fordringar	47	48	-3,3	86
Återföringar till ägarkunder och kundbonus som samlats	129	133	-3,4	176
Resultat före skatt	531	459	15,5	571
Kostnads-/intäktsrelation, %	51,7	55,1	-3,3	56,1
Milj. €				
Uttagna bolån	4 848	4 420	9,7	5 977
Uttagna företagskrediter	4 644	4 735	-1,9	6 468
Förmedlade fastighetsaffärer, st.	9 171	9 500	-3,5	12 341
Mrd. €	30.9.2015	30.9.2014		31.12.2014
Utlåning				
Bolån	34,9	33,7	3,5	34,0
Krediter till företag	17,8	16,6	7,2	16,9
Övriga krediter	21,5	19,7	9,3	19,8
Utlåning totalt	74,2	70,0	6,0	70,7
Garantistock	2,7	3,1	-11,2	2,9
Insättningar				
Daglig- och betalningsrörelseinsättningar	33,9	28,1	20,9	29,8
Placeringsinsättningar	17,6	19,6	-10,2	19,0
Inlåning totalt	51,6	47,7	8,1	48,8

Marknadsandel, %	31.8.2015	31.8.2014	Förändring, %	31.12.2014
Utlåning	34,7	34,5	0,2*	34,4
Inlåning	33,3	34,1	-0,8*	37,6

* förändring i relationstalet

Trots den försvagade ekonomiska tillväxten piggnade efterfrågan på krediter till efter det dämpade första halvåret. Utlåningen ökade på ett år med 6,0 procent genom att krediterna till företag och bostadssammanslutningar samt bolånen till hushåll ökade. Under rapportperioden växte utlåningen med 5,0 procent. De uttagna nya bolånen ökade från jämförelseperioden med 10 procent.

Inlåningsstocken ökade på ett år med 8,1 procent och i januari–september med 5,8 procent. Placeringsinsättningarna fortsatte minska i januari–september till följd av de låga räntorna och mindre marginalerna på tidsbundna insättningar. Däremot ökade betalningsrörelseinsättningarna på ett år med 21 procent och under början av året med 14 procent i huvudsak genom att inlåningen från företag och samfund ökade.

Gruppens marknadsandel inom bolån ökade på ett år med 0,6 procentenheter och var vid slutet av augusti 38,4 procent. Företagskrediternas marknadsandel ökade under samma period med 1,6 procentenheter till 36,5 procent (34,9). Gruppens marknadsandel av inlåningen i euro sjönk med 0,8 procentenheter till 33,3 procent. Då finansiella institut och försäkringsföretag justeras ur inlåningsstocken i euro, var marknadsandelen 36,4 procent (37,6).

Det totala beloppet av andelsbankernas Avkastningsandelar, medlemsandelar och tilläggsandelar ökade under början av året med 0,6 miljarder euro till 2,5 miljarder euro vid slutet av september.

Försiktigheten på bostadsmarknaden har fortsatt under rapportperioden. De bostadsaffärer som OP Gruppens fastighetscentraler förmedlade minskade med 3,5 procent från jämförelseperioden.

Nästan 100 000 lån beviljades amorteringsfrihet i anslutning till projektet Finland uppåt under kampanjen i februari–juli. De amorteringar som skjutits upp för de här lånen uppgår till totalt cirka 450 miljarder euro.

OP offentliggjorde i april en ny verksamhetsmodell med en enda finansieringsprocess för företag som behöver både

banklån och riskfinansiering men som inte är beredda att ge avkall på sina nuvarande innehav. Finansieringspaketet riktar sig till företag med en omsättning på 10–50 miljoner euro.

Resultat

Bankrörelsens resultat före skatt ökade till 531 miljoner euro (459). Intäkterna ökade med 2,5 procent och kostnaderna minskade med 3,7 procent, vilket medförde att kostnads-/intäktrelationen förbättrades med 3,3 procentenheter. Nedskrivningarna, 47 miljoner euro (48), utgjorde en liten andel på 0,08 procent av kredit- och garantistocken.

Räntenettet ökade till 822 miljoner euro (811) sedan utlåningen vuxit och snittmarginalen i utlåningen ökat samt kostnaderna för inlåningen minskat. Till följd av minskningen i räntenettet för affärsområdet Markets stannade ökningen i bankrörelsens räntenetto dock vid 1,3 procent.

Nettoprovisionsintäkterna från bankrörelsen ökade med 26 miljoner euro till 511 miljoner euro (484). Kapitalförvaltningens provisioner ökade med 16 miljoner euro och provisionerna i anslutning till skadeförsäkringen med 13 miljoner euro.

De totala nettointäkterna från handeln och placeringsverksamheten minskade med 2 miljoner euro. Kundintäkterna inom affärsområdet Markets ökade.

Kostnaderna minskade med 3,7 procent till 756 miljoner euro (785). Under jämförelseperioden ökade de övriga rörelsekostnaderna på grund av garantiavgifterna till insättningsgarantifonden och bankskatten, vilka totalt uppgick till 52 miljoner euro.

Personalkostnaderna ökade med 15 miljoner euro till 348 miljoner euro (333) närmast till följd av att lönebikostnaderna ökat.

Skadeförsäkring

- Resultatet före skatt var 218 miljoner euro (190). Resultatet till verkligt värde var 110 miljoner euro (202).
- Intäkterna från placeringarna till verkligt värde var 1,0 procent (4,9).
- Premieintäkterna ökade med 5 procent (6).
- Den försäkringstekniska lönsamheten var god. Den operativa totalkostnadsprocenten var 86,3 (89,4*) och den operativa driftskostnadsprocenten 17,4 (17,4). Totalkostnadsprocenten var 87,9 (91,0).

Skadeförsäkringens nyckeltal

Milj. €	1–9/2015	1–9/2014	Förändring, %	1–12/2014
Premieintäkter	1 037	986	5,2	1 310
Försäringssättningar	-715	-709	0,8	-930
Driftskostnader	-181	-172	5,4	-242
Avskrivningskorrigerering av immateriella tillgångar	-16	-16	0,0	-21
Försäkringstekniskt bidrag	126	89	41,8	117
Placeringsintäkter och -kostnader	139	150	-7,2	171
Övriga intäkter och kostnader	-47	-48	-3,4	-66
Resultat före skatt	218	190	14,6	223
Förändring i fonden för verkligt värde, brutto	-108	12		49
Resultat före skatt till verkligt värde	110	202	- 45,6	272
Totalkostnadsprocent	87,9	91,0		91,0
Operativ totalkostnadsprocent *	86,3	89,4		89,4
Operativ skadeprocent *	68,9	72,0		71,0
Operativ driftskostnadsprocent	17,4	17,4		18,4
Operativ riskprocent, *	63,6	65,9		65,0
Operativ omkostnadsprocent	22,7	23,4		24,4
Intäkter från placeringar till verkligt värde, %	1,0	4,9		6,7
Solvensprocent	78,5	81,2		75,4
Solvensprocent (Solvens II) **	152,0	137,5		117,3
Stora skador med skadekostnad för egen räkning	- 36	- 65		-79
Förändringarna jämfört med avsättningarna för skador under de föregående åren (run off-resultat)	15	15		27

* Nyckeltalet för jämförelseperioden har ändrats till att motsvara den behandling av ändringen i diskonteringsräntan som tillämpats från början av 2015.

** Siffran redovisas utan inverkan av övergångsbestämmelser.

Premieintäkterna fortsatte att öka bland privatkunderna. Bland företagskunderna ökade premieintäkterna trots recessionen i ekonomin. Försäljningen av försäkringar ökade en aning från jämförelseperioden. Skadeutvecklingen var gynnsam på grund av den milda vintern och de färre storskadorna.

OP Gruppens marknadsandel av premieinkomsten från skadeförsäkring 2014 var 31,5 procent (30,3). Mätt med marknadsandelen av premieinkomsten är OP Gruppen klart den största skadeförsäkraren i Finland.

Antalet preferenskundshushåll ökade på ett år med 19 000 hushåll till 663 000 (644 000), och av dem har 75 procent (74) koncentrerat också sina bankärenden till OP Gruppen.

Ett av skadeförsäkringens centrala prioriteringsområden har varit att utveckla ersättningstjänsten. Särskilt den elektroniska kommunikationen har utvecklats i såväl nättjänsterna som mobila tjänster. Under rapportperioden lanserades en ny tjänst för anmälan av skador i OP-mobil. Av skadorna anmäls redan över 50 procent via nätet, och

beträffande skadeanmälningar i anslutning till frivilliga personförsäkringar är andelen redan över 75 procent.

Elektroniska tjänster används i avsevärt högre grad än tidigare för skötseln av skadeförsäkringsärenden. Under de senaste 12 månaderna har antalet kunder som valt att få sin försäkringspost elektroniskt ökat till över 529 000 kunder (365 291).

Resultat

Resultatet före skatt ökade till 218 miljoner euro (190). Den försäkringstekniska lönsamheten var god. De nettointäkter från placeringar som bokförts i resultaträkningen minskade med 11 miljoner euro. Resultatet före skatt till verkligt värde var 110 miljoner euro (202).

Värderingsmodellen för skadeförsäkringens försäkringsskuld ändrades i början av rapportperioden så att förändringen i diskonteringsräntan för pensionsansvar beaktas som en post som uppdateras fortlöpande. Vid slutet av september var den genomsnittliga diskonteringsräntan 2,28 procent. Sänkningen av diskonteringsräntan ökade

försäkringersättningarna med 48 miljoner euro. Under jämförelseperioden ökade räntesänkningen försäkringersättningarna med 62 miljoner euro. Enligt den nya värderingsmodellen inverkar förändringen i diskonteringsräntan också på beräkningen av de operativa nyckeltalen. De operativa nyckeltalen för jämförelseperioden har ändrats så att de motsvarar den här förändringen. Förändringen i diskonteringsräntan försvagade den operativa totalkostnadsprocenten med 4,5 procentenheter (6,3).

Den operativa totalkostnadsprocenten var 86,3 (89,4). De operativa nyckeltalen innehåller inte avskrivningar av immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsköp.

Premieintäkter

Milj. €	1-9/2015	1-9/2014	Förändring, %
Privatkunder	548	514	6,7
Företagskunder	447	431	3,8
Baltikum	42	41	2,0
Totalt	1 037	986	5,2

Utan sänkningen av diskonteringsräntan ökade försäkringersättningarna med 3 procent från jämförelseperioden. Storskadeutvecklingen var gynnsam. Skadekostnaden för nya storskador på egendom och verksamhet var mindre än under jämförelseperioden. Under januari–september registrerades 54 nya (69) stora skador på egendom och verksamhet och skadekostnaden för egen räkning var för dem totalt 36 miljoner euro (65). Till den här klassen räknas skador på över 0,3 miljoner euro. Förändringen i avsättningarna för de lagstadgade pensionerna var dock större än under jämförelseperioden. Under januari–september var förändringen i avsättningarna för pensionerna 6 miljoner euro (2).

Förändringarna jämfört med skadorna under de föregående åren, utan inverkan av förändringen i diskonteringsräntan, förbättrade det försäkringstekniska bidraget med 15 miljoner euro (15). Den operativa skadeprocenten var 68,9 (72,0). Den operativa riskprocenten exklusive indirekta skaderegleringskostnader var 63,6 (65,9).

Driftskostnaderna ökade med 5 procent på grund av ökningen i försäljningsprovisionerna och provisionerna för hanteringen av beståndet, dvs. driftskostnaderna var 9 miljoner euro större än under jämförelseperioden. Den operativa driftskostnadsprocenten var 17,4 (17,4). Den operativa omkostnadsprocenten, som innehåller de indirekta skaderegleringskostnaderna, var 22,7 (23,4).

Operativt försäkringstekniskt bidrag och totalkostnadsprocent (CR)

	1-9/2015		1-9/2014	
	Bidrag milj. €	CR, %	Bidrag milj. €	CR, %
Privatkunder	110	80,0	100	80,4
Företagskunder	29	93,6	-1	100,1
Baltikum	3	92,3	5	88,5
Totalt	142	86,3	105	89,4

Lönsamheten bland privatkunderna hölls på en god nivå genom att premieintäkterna fortsatte att öka. Bland företagskunderna var skadeutvecklingen gynnsammare än under jämförelseperioden. Nedgången i diskonteringsräntan avspeglar sig särskilt på företagskundernas lönsamhet. I Baltikum försämrades lönsamheten på grund av storskador.

Placeringsverksamheten

Intäkterna från placeringarna till verkligt värde var 31 miljoner euro (162), dvs. 1,0 procent (4,9). Intäkterna från placeringsverksamheten var negativa under det tredje kvartalet till följd av att de långa räntorna steg och aktiekurserna sjönk.

De resultatförda nettointäkterna från placeringarna var 139 miljoner euro (150).

Placeringsbeståndets fördelning

%	30.9.2015	31.12.2014
Obligationslån och räntefonder	76	73
Alternativa placeringar	1	1
Aktier	6	7
Kapitalplaceringar	3	3
Fastigheter	10	11
Penningmarknaden	4	5
Totalt	100	100

Skadeförsäkringsrörelsens placeringsbestånd var vid slutet av september 3 642 miljoner euro (3 522). Ränteportföljens ratingfördelning var god. Placeringarna på investeringsnivån stod för 94 procent (94), och 66 procent (71) av placeringarna hade en rating på minst A-. Ränteportföljens återstående genomsnittliga löptid var 5,5 år (4,5) och durationen 5,2 år (4,3).

Den genomsnittliga avkastningen på direkta placeringar i obligationslån till förfallodagen beräknad enligt anskaffningspriset för instrumenten (running yield) var 1,65 procent (2,02).

Kapitalförvaltning

- Resultatet före skatt var 168 miljoner euro (145). Resultatet till verkligt värde var 103 miljoner euro (175).
- Intäkterna från placeringarna till verkligt värde var 1,1 procent (4,8).
- Bruttot av de förvaltade medlen ökade på ett år med 9,2 procent och uppgick vid slutet av september till 64,2 miljarder euro.
- Av teckningarna i placeringsfonderna skedde 40 procent (25) via elektroniska kanaler.

Kapitalförvaltningens nyckeltal

Milj. €	1–9/2015	1–9/2014	Förändring, %	1–12/2014
Provisionsintäkter, netto				
Fonder och kapitalförvaltning	140	124	12,6	175
Livförsäkringar	127	123	3,4	166
Kostnader	117	98	19,0	133
kundbonus som samlats	17	13	29,2	18
Provisionsintäkter, netto, totalt	150	149	0,7	208
Nettointäkter från livförsäkringens riskrörelse	16	15	5,6	20
Nettointäkter från livförsäkringsrörelsens placeringsverksamhet	84	65	29,5	47
Övriga intäkter	0	0		1
Personalkostnader	24	23	3,1	32
Övriga kostnader	57	60	-4,5	80
Resultat före skatt	168	145	15,5	167
Förändring i fonden för verkligt värde, brutto	-65	30	-318,0	51
Resultat före skatt till verkligt värde	103	175	-41,0	218
Mrd. €				
Förvaltade medel (brutto)	30.9.2015	30.9.2014		31.12.2014
Placeringsfonder	20,7	16,8	23,1	17,5
Institutionella kunder	22,2	23,6	-6,3	23,5
Private Banking	13,2	11,2	18,4	12,8
Fondanknutna försäkringsbesparingar	8,1	7,2	12,8	7,6
Förvaltade medel totalt (brutto)	64,2	58,8	9,2	61,3
Milj. €				
Nettoförsäljning	1–9/2015	1–9/2014		1-12/2014
Spar- och placeringskunder	440	477	-7,8	674
Private Banking-kunder	203	385	-47,2	1 411
Institutionella kunder	-495	-2		454
Nettoförsäljning totalt	149	859	-82,7	2 539
Marknadsandel, %				
	30.9.2015	30.9.2014	Förändring, %	31.12.2014
Placeringsfonder	22,3	19,3	3,0*	20,5

* Förändring i relationstalet

Oron över tillväxtutsikterna i den globala ekonomin ökade efter semesterperioden, vilket avspeglade sig negativt på placeringsmarknaden och efterfrågan på kapitalförvaltningsprodukter. Nettoförsäljningen under rapportperioden minskade i alla kundsegment och var 149 miljoner euro (859). Bruttot av de förvaltade medlen ökade under rapportperioden med 4,7 procent till 64,2 miljarder euro (61,3). I de förvaltade medlen ingår medel från företag som hör till OP Gruppen för 9,5 miljarder euro.

Antalet spar- och placeringskunder ökade under rapportperioden med 21 000 och uppgick vid slutet av september till 750 000. Antalet kunder ökade särskilt i fonderna för sparare, där antalet andelsägare ökade med 39 000 från årsskiftet.

Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi och OP har avtalat om att Suomi-bolagets individuella livförsäkringsbestånd på cirka 1,3 miljarder euro överläts till OP. Den planerade tidpunkten för överlåtelsen av beståndet är 31.12.2015. Överlåtelsen kräver samtycke av Finansinspektionen.

OP-fondernas riskjusterade avkastning förblev god under rapportperioden. OP-fondernas Morningstar-klassificering var 3,11 (3,14).

Utvecklingen av den elektroniska försäljningen och skötseln av ärenden inom kapitalförvaltningen fortsatte under rapportperioden. Av teckningarna i placeringsfonderna skedde 40 procent (25) via elektroniska kanaler.

Resultat

Resultatet före skatt ökade till 168 miljoner euro (145).
Resultatet till verkligt värde var 103 miljoner euro (175).

Nettoprovisionsintäkterna ökade med knappt en procent från jämförelseperioden i takt med att de förvaltade medlen ökade, och de uppgick till 150 miljoner euro (149).
Nettoprovisionsintäkterna utgjorde 0,32 procent (0,35) av bruttot av de förvaltade medlen.

Intäkterna från livförsäkringens placeringsverksamhet till verkligt värde var 1,1 procent (4,8). Intäkterna från placeringsverksamheten blev negativa under det tredje kvartalet till följd av att de långa räntorna steg och aktiekurserna sjönk. Nettointäkterna från livförsäkringens placeringsverksamhet, utan resultatet från de derivat som utgör skydd mot ränterisken i försäkringsskulden och beräkningsräntekostnaden, var 125 miljoner euro (154).

Kostnaderna var 2 miljoner euro mindre än under jämförelseperioden. Kapitalförvaltningens kostnads-/intäcksrelation förbättrades till 45,7 procent (46,8).
Kostnaderna utgjorde 0,14 procent (0,16) av bruttot av de förvaltade medlen.

Försäkringsskuldens ränterisk säkras med räntekompletteringar och räntederivat.
Räntekompletteringarna av försäkringsskulden var vid rapportperiodens slut 419 miljoner euro (379). Av räntekompletteringarna utgjorde 45 miljoner euro (35) kortfristiga räntekompletteringar som gjorts för 12 månader.

Livförsäkringens placeringstillgångar utan de tillgångar som utgör täckning för fondanknutna försäkringar uppgick till 4 080 miljoner euro (4 148). Andelen placeringar i ränteportföljen som till sin rating räknas till investeringsnivån var 95 procent (93). Vid slutet av rapportperioden var ränteplaceringarnas modifierade duration 4,5 (2,7).

Placeringsbeståndets fördelning

%	30.9.2015	31.12.2014
Obligationslån och räntefonder	80	68
Alternativa placeringar	7	6
Aktier och aktiefonder	5	7
Fastigheter	7	6
Penningmarknaden	1	12
Totalt	100	100

Övrig rörelse

Nyckeltal för Övrig rörelse

Milj. €	1–9/2015	1–9/2014	Förändring, %	1–12/2014
Räntenetto	-34	-26	30,3	-33
Nettointäkter från handel	1	-7		-9
Nettointäkter från placeringsverksamhet	76	39	95,2	59
Övriga intäkter	374	345	8,3	473
Kostnader	401	396	1,2	524
Resultat före skatt	16	-45		-34

Mrd. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring, %	31.12.2014
Fordringar på kreditinstitut	11	11	1,2	10
Investeringsstillgångar	16	13	23,9	13
Skulder till kreditinstitut	4	5	-17,6	5
Skuldebrev emitterade till allmänheten	17	17	2,8	17

Resultat

Resultatet före skatt för Övrig rörelse var 16 miljoner euro (-45). Resultatet förbättrades av att nettointäkterna från placeringsverksamheten och handeln samt övriga intäkter ökade. Kostnaderna ökade något från jämförelseperioden.

Räntenettet för Övrig rörelse, -34 miljoner euro, minskade på grund av de fortsatt låga räntorna, de åtstramade kreditriskmarginalerna för obligationslån som hör till likviditetsreserven och förberedelserna inför åtstramningen i likviditetsbestämmelserna. Snittmarginalen för OP Gruppens skuldebrev inom marknadsupplåningen till seniorvillkor var vid slutet av juni 40 räntepoäng (41).

De totala nettointäkterna från placeringsverksamheten och handeln ökade med 45 miljoner euro till 77 miljoner euro till följd av att realisationsvinster på värdepapper ökade. Utdelningarna i placeringsverksamheten minskade med 12 miljoner euro till 15 miljoner euro.

De övriga intäkterna ökade till 374 miljoner euro, dvs. de var 29 miljoner euro större än under jämförelseperioden. Övriga intäkter består till betydande delar av gruppens interna tjänstebiteringar, vilka redovisas som rörelsesegmentens kostnader.

Kostnaderna i Övrig rörelse ökade med 5 miljoner euro till 401 miljoner euro. Personalkostnaderna ökade med 10 miljoner euro till 128 miljoner euro. De övriga rörelsekostnaderna ökade genom gruppens interna ägararrangemang samt kostnadsposter av engångsnatur på 16 miljoner euro för ombyggnaden av kontoret i Vallgård. Under jämförelseperioden bokfördes bland övriga rörelsekostnader en kostnadspost av engångsnatur på totalt 28 miljoner euro.

Förändringar i OP Gruppens struktur

I OP Gruppens bokslut konsolideras 181 andelsbanker (181) och deras koncernbolag, OP Andelslagskoncernen och Andelsbankernas Ömsesidiga Försäkringsbolag. Under rapportperioden minskade antalet andelsbanker genom fusioner mellan andelsbanker medan antalet ökade genom

att sex banker som hört till POP Bankgruppen anslöt sig till OP Gruppen.

OP Gruppens centralinstituts förvaltningsråd har fattat ett principbeslut om att Helsingfors OP Bank Ab omvandlas till andelsbank under 2016. Namnet på den nya banken blir Helsingforsnejdens Andelsbank (OP Helsingfors). Beslutet leder till att man kan bli ägarkund i OP Gruppen i hela Finland.

OP Helsingfors kommer enligt planen att vara ett dotterbolag till OP Gruppens centralinstitutskoncern. Eftersom centralinstitutet också i fortsättningen har en viktig roll vid kapitaliseringen av den nya banken, är meningen att bankens stadgar baseras på att 2/3 av det bestämmande inflytandet finns hos OP Gruppen.

De ovan nämnda planerade ändringarna kräver godkännande av myndigheterna.

Pohjola Bank Abp byter namn våren 2016. Bankens nya namn blir OP Företagsbanken Abp. Omasairaala Oy byter namn till Pohjola Hälsa Ab i samband med att sjukhuset i Tammerfors öppnar sommaren 2016.

Planeringen och utredningen av de strukturella arrangemangen och de olika alternativen för de juridiska strukturerna i OP Gruppens centralinstitutskoncern fortsätter. I planerna ingår att överföra bl.a. skadeförsäkrings- och kapitalförvaltningssegmenten från Pohjola-koncernen till centralinstitutets direkta ägo. För Kapitalförvaltningens del är planen att genomföra överföringen under 2015. Samtidigt överväger vi också möjligheten att skilja åt OP Gruppens centralbanksfunktioner, som för närvarande är en del av Pohjola Bank Abp, till ett dotterbolag som helt ägs av OP Andelslag. Inga beslut har fattats om det exakta sätt på vilket centralbanksfunktionerna ska skiljas åt och skadeförsäkringen överförs eller om tidtabellen för dem.

Som en del av gruppens interna omstrukturering har OP Andelslag i juni 2015 köpt alla aktier i OP-Livförsäkrings Ab och OP-Kortbolaget Abp som tidigare innehafvs av andelsbankerna och Helsingfors OP Bank Abp. Genom

förvärven äger centralinstitutskoncernen hela aktiestocken i både OP-Livförsäkrings Ab och OP-Kortbolaget Abp.

OP-Livförsäkrings Ab och Aurum Placeringsförsäkring Ab har godkänt en fusionsplan enligt vilken Aurum Placeringsförsäkring Ab fusioneras med OP-Livförsäkring Ab. Försäkringsbeståndet samt övriga tillgångar och skulder i det överlåtande försäkringsaktiebolaget övergår utan likvidationsförfarande till det övertagande försäkringsaktiebolaget. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 31.12.2015.

Osuuspankki Poppia, Laihia Osuuspankki, Multian Osuuspankki, Petäjäveden Osuuspankki, Keitele Osuuspankki och Tuusniemi Osuuspankki, som hörde till POP Bankgruppen, har vid sina andelsstämmor beslutat ansluta sig till OP Gruppen som självständiga andelsbanker. Bankerna blev 19.5.2015 officiellt medlemsbanker i gruppen. Samtidigt började bankernas kunder omfattas av OP Gruppens insättningsgaranti.

Sotkamon Osuuspankki har 31.5.2015 fusionerats med Kainuun Osuuspankki.

Östnylands Andelsbank har 31.7.2015 fusionerats med Porvoon Osuuspankki som bytt namn till Östnylands Andelsbank.

Mynämäen Osuuspankki har 31.8.2015 fusionerats med Nousiaisten Osuuspankki som bytt namn till Mynämäen-Nousiaisten Osuuspankki.

Hartolan Osuuspankki och Sysmän Osuuspankki har 31.8.2015 fusionerats med Etelä-Päijänteen Osuuspankki som bytt namn till Järvi-Hämeen Osuuspankki.

Myrskylän Osuuspankki har 30.9.2015 fusionerats med Orimattilan Osuuspankki.

Karkun Osuuspankki och Tampereen Seudun Osuuspankki har godkänt en fusionsplan, enligt vilken Karkun Osuuspankki fusioneras med Tampereen Seudun Osuuspankki. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 31.10.2015.

Pyhälaakson Osuuspankki och Suomenselän Osuuspankki har godkänt en fusionsplan, enligt vilken Pyhälaakson Osuuspankki fusioneras med Suomenselän Osuuspankki. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 31.12.2015.

Ylivieskan Osuuspankki och Karleby Andelsbank har godkänt en fusionsplan, enligt vilken Ylivieskan Osuuspankki fusioneras med Karleby Andelsbank. Samtidigt byter Karleby Andelsbank namn till Mellersta Österbottens Andelsbank. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 31.12.2015.

Keitele Osuuspankki och Pielaveden Osuuspankki har godkänt en fusionsplan, enligt vilken Keitele Osuuspankki fusioneras med Pielaveden Osuuspankki. Samtidigt byter Pielaveden Osuuspankki namn till Nilakan Seudun Osuuspankki. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 30.4.2016.

Personal och ersättningar

Vid slutet av rapportperioden hade OP Gruppen 12 092 anställda (12 356). Antalet anställda var i genomsnitt 12 195 (12 548). Omorganiseringar och effektiviseringsåtgärder i andelsbankerna och deras dotterföretag samt i OPs centralinstitut minskade antalet anställda under rapportperioden. Antalet anställda ökade med 133 då sex POP Banker övergick som medlemsbanker till OP Gruppen 19.5.2015.

Under rapportperioden gick 186 personer (235) i pension från OP Gruppen. Medelåldern för de pensionerade var 61,6 år (61,7).

OP Gruppens rörliga ersättningar fördelar sig på kortsiktiga företagsvisa ersättningar och långsiktiga ersättningar på grupplanet.

OP Gruppens långsiktiga ersättningssystem på grupplanet består av ett ersättningssystem avsett för ledningen samt en personalfond avsedd för den övriga personalen.

Ledningens långsiktiga ersättningssystem har fastställts för åren 2014–2016. Dessutom fortsätter OP Gruppens personalfond med ettåriga intjäningsperioder.

Ersättningssystemen har upprättats i enlighet med bestämmelserna om ersättningssystemen inom finansbranschen. Ersättningssystemet 2014–2016 iaktar huvudprinciperna för den föregående treåriga intjäningsperioden.

Som långsiktiga målmätare har OP Andelslags förvaltningsråd uppställt OP Gruppens resultat före skatt, gruppens kärnprimärkapitaltäckning (CET1) och ökningen i antalet koncentreringskunder. Målen på grupplanet är desamma såväl i ersättningssystemet för ledningen som i OP Gruppens personalfond.

Pensionskassan OP-Eläkekassa och Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen har avtalat om att överföra de ArPL-försäkringar som OP Gruppen ännu har hos Ilmarinen till pensionskassan. Överföringen av försäkringar för cirka 90 miljoner euro planeras ske 31.12.2015, om överföringen får de myndighetstillstånd som behövs.

OP Andelslags förvaltning

OP Gruppens centralinstituts (OP Andelslag) ordinarie andelsstämma hölls 19.3.2015. I stället för de ledamöter som stod i tur att avgå valdes till förvaltningsrådet för perioden 2015–2018 följande personer: verkställande direktör Jari Anttila, forsknings- och utvecklingsdirektör Ilmo Aronen, verkställande direktör Kalle Arvio, verkställande direktör Tapani Eskola, professor Jarna Heinonen, ekonom Jorma Hyrskyluoto, lektor Ulla Järvi, verksamhetsledare Jukka-Pekka Kataja, verkställande direktör Simo Kauppi, direktör Jaakko Kiander, lantbruksföretagare Seppo Kietäväinen, rektor Juha Kiiskinen, lektor Jaakko Korkonen, verkställande direktör Tuomas Kupsala, verkställande direktör Petri Krohns, biträdande direktör Jukka Kääriäinen, direktör Ari Mikkola, verkställande direktör Esko Mononen, administrationsdirektör Annukka Nikola, verkställande direktör Juha Pullinen, verkställande direktör Olli Tarkkanen samt verkställande direktör Ari Väänänen. I stället för

ledande skötaren Marita Marttila, som anhållit om avsked från förvaltningsrådet, valdes lektor Sirkka Keuru för den återstående perioden 2015–2017. Förvaltningsrådet har sammanlagt 34 ledamöter.

Vid sitt konstituerande möte valde förvaltningsrådet professor Jaakko Pehkonen till ordförande. Till vice ordförande valdes lektor Mervi Väisänen och verkställande direktör Vesa Lehikoinen.

Förvaltningsrådsledamot Jukka-Pekka Kataja har utsetts till specialmedarbetare för lantbruks- och miljöminister Kimmo Tiilikainen, och han har därför meddelat att han tills vidare inte deltar i OP Andelslags förvaltningsråds arbete från 29.6.2015.

Förvaltningsrådet beslöt vid sitt sammanträde 23.9 om ändringar i direktionens sammansättning. Harri Nummela ansvarar i fortsättningen för den digitala affärsrörelsen och kundupplevelsen. Karri Alameri utnämndes till ny affärsrörelsedirektör för kapitalförvaltningen. Outi Taivainen utnämndes till ny personaldirektör.

Den ordinarie andelsstämman valde CGR-sammanslutningen KPMG Oy Ab till OP Gruppens revisor. KPMG Oy Ab har till huvudansvarig revisor utsett CGR Raija-Leena Hankonen.

OP Gruppens effektiviseringsprogram

OP Gruppen fattade i slutet av 2012 beslut om ett effektiviseringsprogram, vars mål fastställdes till årliga kostnadsinbesparingar på totalt 150 miljoner euro före slutet av 2015.

De åtgärder som genomförts före slutet av september har medfört årliga inbesparingar på cirka 144 miljoner euro. Av det här beloppet består 55 miljoner euro av personalrelaterade kostnader.

Investeringar och tjänsteutveckling

OP Andelslag och dess dotterföretag svarar för utvecklingen av OP Gruppens tjänster. Av kostnaderna i anslutning till tjänsteutveckling består en betydande del av ICT-investeringar och definitioner i anslutning till dem.

OP Andelslagskoncernens utvecklingskostnader uppgick i januari–september till 103 miljoner euro (80). Kostnaderna omfattar licensavgifter, köptjänster samt OP Andelslagskoncernens aktiverade egna arbete.

De ICT-investeringar som aktiverats i balansräkningen under rapportperioden uppgick till 84 miljoner euro (53). Merparten av investeringarna gäller bankrörelsen.

OP Gruppen började 2012 bygga om sitt kontor i Vallgårdskvarteret. Det första skedet är klart och utrymmena är i bruk. De justerade totala kostnaderna för bygget är cirka 240 miljoner euro. Vid slutet av rapportperioden hade kostnader uppkommit för totalt 235 miljoner euro. Det andra skedet av ombyggnaden har inletts och blir klart hösten 2017.

OP Gruppens resultaträkning

Milj. €	Not	1-9/2015	1-9/2014	Förändring,	
				%	1-12/2014
Ränteintäkter		1 876	2 026	-7	2 685
Räntekostnader		1 109	1 252	-11	1 642
Räntenetto före nedskrivningar	5	767	774	-1	1 043
Nedskrivningar av fordringar	6	47	50	-6	88
Räntenetto efter nedskrivningar		720	724	-1	955
Nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse	7	496	450	10	589
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse	8	210	168	25	197
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	9	543	532	2	707
Nettointäkter från handel	10	85	83	2	88
Nettointäkter från placeringsverksamhet	11	84	53	59	74
Övriga rörelseintäkter	12	33	37	-11	52
Nettointäkter totalt		2 171	2 048	6	2 662
Personalkostnader		573	551	4	741
Övriga administrationskostnader		293	312	-6	414
Övriga rörelsekostnader		238	299	-20	401
Kostnader totalt		1 105	1 162	-5	1 555
Återföringar till ägarkunder och samlad kundbonus		146	147	0	195
Andel av resultat för intresseföretag som behandlas enligt kapitalandelsmetoden		6	1		3
Periodens resultat före skatt		926	739	25	915
Inkomstskatt		215	272	-21	308
Periodens resultat		712	467	52	607
Fördelning, milj. €					
Periodens resultat hänförligt till ägarna		708	462	53	599
Periodens resultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		4	5		8
Totalt		712	467	52	607

OP Gruppens rapport över totalresultat

Milj. €	1-9/2015	1-9/2014	Förändring,	
			%	1-12/2014
Periodens resultat	712	467	52	607
Poster som inte omklassificeras till resultatet				
Vinsters/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	233	-227		-380
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet				
Förändring i fonden för verkligt värde				
Värdering till verkligt värde	-217	44		85
Säkring av kassaflöde	-13	59		67
Omräkningsdifferenser	0	0	-96	0
Inkomstskatt				
Poster som inte omklassificeras till resultatet				
Vinsters/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	-47	45		76
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet				
Värdering till verkligt värde	43	-9		-17
Säkring av kassaflöde	3	-12		-13
Periodens totalresultat	714	369	94	424
Fördelning, milj. €				
Periodens resultat hänförligt till ägarna	711	364	95	393
Periodens resultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	4	5		32
Totalt	714	369	94	424

OP Gruppens balansräkning

Milj. €	Not			Förändring,	31.12.2014
		30.9.2015	30.9.2014	%	
Kontanta medel		4 958	1 527		3 888
Fordringar på kreditinstitut		591	706	-16	686
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde					
via resultaträkningen		730	492	48	427
Derivatinstrument		5 829	5 369	9	5 920
Fordringar på kunder		74 186	70 003	6	70 683
Tillgångar i skadeförsäkringsrörelse	15	3 988	3 922	2	3 797
Tillgångar i livförsäkringsrörelse	16	12 054	10 694	13	11 238
Investeringsstillgångar		11 798	9 383	26	9 500
Investeringar som behandlas enligt kapitalandelsmetoden		88	52	68	56
Immateriella tillgångar		1 353	1 330	2	1 332
Materiella tillgångar		839	765	10	781
Övriga tillgångar		1 685	1 869	-10	1 951
Skattefordringar		143	152	-6	168
Tillgångar totalt		118 242	106 265	11	110 427
Skulder till kreditinstitut		1 525	737		1 776
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen		0	9	-97	4
Derivatinstrument		5 620	4 815	17	5 489
Skulder till kunder		55 598	49 434	12	51 163
Skulder för skadeförsäkringsrörelse	17	3 225	3 222	0	2 972
Skulder för livförsäkringsrörelse	18	11 695	11 016	6	11 230
Skuldebrev emitterade till allmänheten	19	25 877	24 651	5	24 956
Avsättningar och övriga skulder		3 457	3 501	-1	3 447
Skatteskulder		862	1 018	-15	964
Tilläggsandelar		114	241	-53	192
Efterställda skulder		1 577	906	74	1 020
Skulder totalt		109 551	99 550	10	103 214
Eget kapital					
OP Gruppens ägares andel					
Aktie- och andelskapital		2 387	1 259	90	1 709
Aktiekapital		0	0	27	0
Medlemsandelar		153	146	4	148
Avkastningsandelar		2 235	1 113		1 561
Fonden för verkligt värde	20	230	382	-40	425
Övriga fonder		2 085	2 179	-4	1 996
Ackumulerade vinstmedel		3 911	2 817	39	3 014
Innehav utan bestämmande inflytande		77	78	-2	69
Eget kapital totalt		8 690	6 715	29	7 213
Skulder och eget kapital totalt		118 242	106 265	11	110 427

OP Gruppens rapport över förändringar i eget kapital

Milj. €	Aktie- och andelskapital	Fonden för verkligt värde**	Övriga fonder	Ackumulerade vinstmedel	Totalt	Innehav utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt
Eget kapital 1.1.2014	339	328	2 739	4 218	7 625	100	7 724
Periodens totalresultat	-	132	-	264	397	34	430
Periodens resultat	-	-	-	462	462	5	467
Övrigt totalresultat	-	132	-	-198	-66	29	-37
Innehav som förvärvats av innehavare utan bestämmande inflytande i Pohjola Bank Abp*	-199	-78	-512	-1 631	-2 421	-	-2 421
Tillägg till andelskapitalet	1 119	-	-	-	1 119	-	1 119
Fondöverföringar	-	-	26	-26	-	-	-
Vinstutdelning	-	-	-	-75	-75	-	-75
Aktierelaterade ersättningar	-	-	-	-2	-2	-	-2
Övriga	0	-	-74	69	-6	-55	-60
Eget kapital 30.9.2014	1 259	382	2 178	2 817	6 636	78	6 715

Milj. €	Aktie- och andelskapital	Fonden för verkligt värde**	Övriga fonder	Ackumulerade vinstmedel	Totalt	Innehav utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt
Eget kapital 1.1.2015	1 709	425	1 996	3 014	7 144	69	7 213
Periodens totalresultat	-	-197	-	894	698	15	713
Periodens resultat	-	-	-	708	708	4	712
Övrigt totalresultat	-	-197	-	186	-10	12	1
Engångseffekt av POP Bankers övergång till OP Gruppen	2	1	67	48	118	-	118
Tillägg till andelskapitalet	677	-	-	-	677	-	677
Fondöverföringar	-	-	22	-22	-	-	-
Vinstutdelning	-	-	-	-21	-21	-	-21
Övriga	-	-	-	-2	-2	-8	-9
Eget kapital 30.9.2015	2 387	230	2 085	3 911	8 613	77	8 690

*Hela köpesumman på aktierna i Pohjola Bank Abp enligt OP Andelslags offentliga uppköpserbjudande har dragits av från eget kapital.

** Not 20

OP Gruppens kassaflödesanalys

Milj. €	1-9/2015	1-9/2014
Kassaflöde från rörelsen		
Periodens vinst	712	467
Justeringar i periodens vinst	1 177	-470
Ökning (-) eller minskning (+) av rörelsetillgångar	-5 810	-2 959
Fordringar på kreditinstitut	204	128
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	326	257
Derivatinstrument	-11	33
Fordringar på kunder	-2 954	-1 900
Tillgångar i skadeförsäkringsrörelse	-306	-350
Tillgångar i livförsäkringsrörelse	-1 003	-154
Investeringstillgångar	-2 405	-301
Övriga tillgångar	338	-672
Ökning (+) eller minskning (-) av rörelseskulder	3 626	1 650
Skulder till kreditinstitut	-271	-309
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	-4	5
Derivatinstrument	16	49
Skulder till kunder	3 739	-723
Skulder för skadeförsäkringsrörelse	62	298
Skulder för livförsäkringsrörelse	-19	1 472
Avsättningar och övriga skulder	104	859
Betald inkomstskatt	-295	-116
Erhållna utdelningar	73	80
A. Kassaflöde från rörelsen totalt	-517	-1 347
Kassaflöde från investeringar		
Likvida medel som hålls till förfall, ökning	-1	-
Likvida medel som hålls till förfall, minskningar	83	65
Anskaffning av dotterföretag med avdrag för likvida medel vid anskaffningstidpunkten	0	-1
Försäljning av dotterföretag med avdrag för likvida medel vid försäljningstidpunkten	0	-
Investeringar i materiella och immateriella tillgångar	-194	-141
Överlåtelse av materiella och immateriella tillgångar	5	3
B. Kassaflöde från investeringar totalt	-108	-74
Kassaflöde från finansiering		
Efterställda skulder, ökning	1 242	41
Efterställda skulder, minskningar	-697	-12
Skuldebrev emitterade till allmänheten, ökning	22 269	33 185
Skuldebrev emitterade till allmänheten, minskningar	-21 684	-30 666
Andels- och aktiekapital, ökning	2 807	1 539
Andels- och aktiekapital, minskningar	-2 226	-785
Utdelningar och räntor på andelskapital	-30	-75
Andel förvärvad av innehavare utan bestämmande inflytande i Pohjola Bank Abp	-	-2 421
Övriga	0	-
C. Kassaflöde från finansiering totalt	1 681	806
Nettoförändring av likvida medel (A+B+C)	1 057	-615
POP Bankernas likvida medel	47	-
Förändring i finansiella tillgångar totalt	1 104	-615
Likvida medel vid början av räkenskapsperioden	4 176	2 476
Likvida medel vid slutet av räkenskapsperioden	5 280	1 862
Erhållna räntor	1 966	2 088
Betalda räntor	-1 235	-1 332
Likvida medel		
Kontanta medel*	4 989	1 579
På anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut	291	282
Totalt	5 280	1 862

* Varav kontanta medel i skadeförsäkringsrörelse 4 miljoner euro (41) och kontanta medel i livförsäkringsrörelse 27 miljoner euro (11).

OP Gruppens segmentrapportering

OP Gruppens ledningssystem grundar sig på tre rörelsesegment: bankrörelse, skadeförsäkring och kapitalförvaltning. Till följd av organisationsreformen har följande ändringar skett i segmentrapporteringen 1.1.2015: Pohjola Bank Abp:s bankirörelse har flyttats från bankrörelsen och rapporteras under kapitalförvaltningssegmentet. Dessutom har Pivo Wallet Oy, Checkout Finland Ab och Andelsbankernas Ömsesidiga Försäkringsbolag (AÖF) flyttats från bankrörelsen och rapporteras under segmentet Övrig rörelse. Övrig rörelse innefattar funktioner som stöder rörelsesegmenten. Segmentinformationen för tidigare perioder har justerats så att den motsvarar den nya segmentindelningen. Överföringarna har ingen väsentlig inverkan på segmentrapporteringen.

Rapporteringen per rörelsesegment följer principerna för upprättandet av OP Gruppens bokslut. Till rörelsesegmenten har allokerats de intäkter, kostnader, tillgångar och skulder som direkt ansetts höra till eller som på goda grunder kan allokeras till respektive rörelsesegment. De intäkter, kostnader, placeringar och kapital som inte har allokerats till rörelsesegmenten och koncernelimineringarna mellan rörelsesegmenten rapporteras i kolumnen "Koncernelimineringar". Rörelsesegmentens resultat och lönsamhet följs upp på planet Resultat före skatt.

Kapitaliseringen av segmenten baserar sig på den kapitaltäckningsanalys som OP Gruppen upprättat i enlighet med kreditinstitutslagen. Kapitalkraven enligt kapitaltäckningsanalysen har fördelats på rörelsesegmenten. Kapital har allokerats till hushållsbanksrörelsen så att kärnprimärkapitalrelationen (CET1) är 18 % (11 %). Till försäkringsrörelsen har allokerats kapital så att solvensprocenten (SII) är 120. Allokeringen av kapital inverkar på den interna ränta som segmentet betalar.

Rörelsesegmentens resultat- och balansräkning 1.1–30.9.2015

Resultaträkning, milj. €	Bank- rörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Koncern- elimine- ringar	OP Gruppen
Ränteintäkter	2 027	0	2	262	-416	1 876
Räntekostnader	1 205	17	5	297	-414	1 109
Räntenetto före nedskrivningar	822	-17	-3	-34	-2	767
- varav interna nettoresultat före skatt	-20	-15	2	33	0	0
Nedskrivningar av fordringar	47	0	-	0	0	47
Räntenetto efter nedskrivningar	775	-17	-3	-34	-2	720
Nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse	-	492	-	-2	6	496
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse	-	-	-	-	210	210
Nettointäkter från livförsäkringens ränte- och riskrörelse	-	-	99	-	-99	0
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	511	-40	-	15	57	543
Provisionsintäkter från fonder och kapitalförvaltning	-	-	122	-	-122	0
Provisionsintäkter från livförsäkring	-	-	127	-	-127	0
Provisionskostnader	-	-	-117	-	117	0
Nettointäkter från handel	92	0	0	1	-7	85
Nettointäkter från placeringsverksamhet	13	-	0	76	-6	84
Övriga rörelseintäkter	21	4	1	360	-352	33
Personalkostnader	348	73	24	128	0	573
Övriga administrationskostnader	268	89	30	192	-286	293
Övriga rörelsekostnader	139	59	27	81	-69	238
Återföringar till ägarkunder och samlad kundbonus	129	-	0	-	17	146
Andel av intresseföretagens resultat	4	0	2	-	0	6
Resultat före skatt	531	218	168	16	-6	926
Inkomstskatt						215
Periodens vinst						712

Balansräkning 30.9.2015, milj. €	Bank- rörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Koncern- elimine- ringar	OP Gruppen
Kontanta medel	125	0	-	4 833	-	4 958
Fordringar på kreditinstitut	4 290	5	39	10 911	-14 654	591
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	823	-	-	-74	-19	730
Derivatinstrument	5 865	-	-	345	-380	5 829
Fordringar på kunder	74 832	-	-	576	-1 221	74 186
Tillgångar i skadeförsäkringsrörelse	-	4 335	-	0	-348	3 988
Tillgångar i livförsäkringsrörelse	-	-	12 449	-	-395	12 054
Investeringsstillgångar	6 218	16	0	15 655	-10 092	11 798
Investeringar i intresseföretag	37	2	28	-	21	88
Immateriella tillgångar	65	696	357	238	-3	1 353
Materiella tillgångar	495	48	9	299	-13	839
Övriga tillgångar	1 152	7	38	703	-215	1 685
Skattefordringar	64	5	9	36	29	143
Tillgångar totalt	93 966	5 115	12 929	33 523	-27 291	118 242

Balansräkning 30.9.2015, milj. €	Bank- rörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Koncern- elimine- ringar	OP Gruppen
Skulder till kreditinstitut	11 191	-	-	4 156	-13 822	1 525
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	0	-	0	-	0	0
Derivatinstrument	5 669	-	-	328	-377	5 620
Skulder till kunder	52 697	-	0	4 178	-1 277	55 598
Skulder för skadeförsäkringsrörelse	-	3 239	-	-	-14	3 225
Skulder för livförsäkringsrörelse	-	-	11 714	-	-19	11 695
Skuldebrev emitterade till allmänheten	9 571	-	-	17 380	-1 074	25 877
Avsättningar och övriga skulder	2 342	81	28	1 287	-280	3 457
Skatteskulder	413	81	67	293	8	862
Andelskapital	262	-	-	5 563	-5 711	114
Efterställda skulder	66	135	281	1 592	-497	1 577
Skulder totalt	82 211	3 537	12 090	34 776	-23 063	109 551
Eget kapital						8 690

Rörelsesegmentens resultat- och balansräkning 1.1–30.9.2014

Resultaträkning, milj. €	Bank- rörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Koncern- elimine- ringar	OP Gruppen
Ränteintäkter	2 163	0	2	454	-594	2 026
Räntekostnader	1 352	19	3	481	-603	1 252
Räntenetto före nedskrivningar	811	-19	-2	-26	10	774
- varav interna nettoresultat före skatt	-15	-18	1	31	0	0
Nedskrivningar av fordringar	48	-	-	-	1	50
Räntenetto efter nedskrivningar	763	-19	-2	-26	8	724
Nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse	-	455	-	-3	-2	450
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse	-	-	-	-	168	168
Nettointäkter från livförsäkringens ränte- och riskrörelse	-	-	80	-	-80	-
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	484	-27	-	13	62	532
Provisionsintäkter från fonder och kapitalförvaltning	-	-	107	-	-107	-
Provisionsintäkter från livförsäkring	-	-	123	-	-123	-
Provisionskostnader	-	-	-98	-	98	-
Nettointäkter från handel	89	0	0	-7	2	83
Nettointäkter från placeringsverksamhet	18	-	0	39	-5	53
Övriga rörelseintäkter	25	7	0	335	-329	37
Personalkostnader	333	76	23	118	0	551
Övriga administrationskostnader	252	91	32	192	-254	312
Övriga rörelsekostnader	200	58	28	85	-73	299
Återföringar till ägarkunder och samlad kundbonus	133	-	-	-	14	147
Andel av intresseföretagens resultat	-1	0	1	0	0	1
Resultat före skatt	459	190	145	-45	-10	739
Inkomstskatt						272
Periodens vinst						467

Balansräkning 30.9.2014, milj. €	Bank- rörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Koncern- elimine- ringar	OP Gruppen
Kontanta medel	149	0	-	1 379	-	1 527
Fordringar på kreditinstitut	4 974	5	30	10 779	-15 081	706
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	553	-	0	-44	-17	492
Derivatinstrument	5 478	-	-	313	-422	5 369
Fordringar på kunder	70 613	-	-	537	-1 147	70 003
Tillgångar i skadeförsäkringsrörelse	-	4 315	-	-	-394	3 922
Tillgångar i livförsäkringsrörelse	-	-	11 749	-	-1 055	10 694
Investeringsstillgångar	4 985	16	15	12 635	-8 268	9 383
Investeringar i intresseföretag	21	2	27	1	1	52
Immateriella tillgångar	66	707	375	186	-4	1 330
Materiella tillgångar	503	53	9	213	-13	765
Övriga tillgångar	1 033	4	42	1 083	-293	1 869
Skattefordringar	72	4	7	47	23	152
Tillgångar totalt	88 447	5 106	12 253	27 129	-26 670	106 265

Balansräkning 30.9.2015, milj. €	Bank- rörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Koncern- elimine- ringar	OP Gruppen
Skulder till kreditinstitut	10 578	-	-	4 981	-14 821	737
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	9	-	-	-	-	9
Derivatinstrument	4 938	-	-	346	-468	4 815
Skulder till kunder	48 163	-	-	2 808	-1 536	49 434
Skulder för skadeförsäkringsrörelse	-	3 228	-	-	-6	3 222
Skulder för livförsäkringsrörelse	-	-	11 071	-	-55	11 016
Skuldebrev emitterade till allmänheten	8 946	-	-	17 001	-1 296	24 651
Avsättningar och övriga skulder	2 362	97	31	1 199	-188	3 501
Skatteskulder	454	101	76	383	3	1 018
Andelskapital	383	-	-	3 972	-4 114	241
Efterställda skulder	211	50	91	967	-413	906
Skulder totalt	76 043	3 476	11 269	31 656	-22 894	99 550
Eget kapital						6 715

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Delårsrapporten 1.1–30.9.2015 har upprättats med iakttagande av standarden IAS 34 (Delårsrapportering) och de principer för upprättandet av bokslutet som redogjorts för i koncernens bokslut 2014 med undantag av de ändringar i principerna som beskrivs nedan.

Delårsrapporten är oreviderad. Alla siffror i delårsrapporten har avrundats och därför kan summan av enskilda tal avvika från den summa som angetts.

Ändring i principerna för upprättandet av bokslutet

Periodisering av effekten från sänkningen av diskonteringsräntan

OP Gruppen har ändrat värderingsmodellen för skadeförsäkringens försäkringsskuld så att förändringen i diskonteringsräntan beaktas som en enda, fortlöpande uppdaterad variabel för bokföringsmässiga bedömningar. Tidigare bedömdes förändringen i diskonteringsräntan kvartalsvis, och då försämrade effekten av förändringen jämförbarheten mellan olika rapportperioder. Till följd av ändringen bedöms förändringarna i diskonteringsräntan från 1.1.2015 månatligen och deras resultat inverkan fördelas jämnt över räkenskapsperioden, vilket i enlighet med IFRS 4.22 ger tillförlitligare och betydelsefullare information om gruppens finansiella resultat. Eftersom det är fråga om en ändring av bokföringsmässiga bedömningar, har jämförelseuppgifterna inte justerats.

Redovisning av skadeförsäkringens provisionsintäkter och -kostnader

Presentationen av koncernresultaträkningen har ändrats från början av 2015 i fråga om behandlingen av vissa försäljningsprovisioner och återförsäkringsprovisioner. Poster som tidigare redovisats bland övriga rörelseintäkter och -kostnader har enligt sin art flyttats till nettoprovisionsintäkterna. Dessutom har nedskrivningar som är relaterade till skadeförsäkringen flyttats till nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse. De förvaltningsprovisioner som tidigare redovisades bland övriga rörelseintäkter från livförsäkringsrörelse har flyttats till provisionsintäkterna. Ändringarna förenhetligade behandlingen av provisioner som är relaterade till försäkringsrörelsen inom OP Gruppen och de ger en riktigare bild av posternas art. Ändringarna har inga resultat effekter och de påverkar inte segmentrapporteringen. Ändringarna har tillämpats retroaktivt och de ger tillförlitligare och betydelsefullare information om gruppens finansiella resultat.

Effekt på koncernens resultaträkning 1.1– 31.12.2014

Milj. €	1.1– 30.9.2014 (redovisat tidigare)	Effekt av ändringen i principerna	1.1– 30.9.2014 (korrigerat)	1.1– 31.12.2014 (redovisat tidigare)	Effekt av ändringen i principerna	1.1– 31.12.2014 (korrigerat)
Ränteintäkter	2 026		2 026	2 685		2 685
Räntekostnader	1 252		1 252	1 642		1 642
Räntenetto före nedskrivningar	774		774	1 043		1 043
Nedskrivningar av fordringar	50		50	88		88
Räntenetto efter nedskrivningar	724		724	955		955
Nettointäkter frångeskadeförsäkringsrörelse	454	-4	450	593	-4	589
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse	168		168	197		197
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	549	-17	532	727	-20	707
Nettointäkter från handel	83		83	88		88
Nettointäkter från placeringsverksamhet	53		53	74		74
Övriga rörelseintäkter	46	-9	37	64	-12	52
Nettointäkter totalt	2 077	-30	2 048	2 698	-37	2 662
Personalkostnader	551		551	741		741
Övriga administrationskostnader	312		312	414		414
Övriga rörelsekostnader	328	-30	299	437	-37	401
Kostnader totalt	1 192	-30	1 162	1 592	-37	1 555
Återföringar till ägarkunder och samlad kundbonus	147		147	195		195
Andel av intresseföretagens resultat	1		1	3		3
Periodens resultat före skatt	739		739	915		915
Inkomstskatt	272		272	308		308
Periodens resultat	467		467	607		607
Fördelning, milj. €						
Periodens resultat hänförligt till ägarna	462		462	599		599
Periodens resultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	5		5	8		8
Totalt	467		467	607		607

Redovisningsprinciper som kräver ledningens bedömning och centrala osäkerhetsfaktorer i anslutning till bedömningarna

Gruppvisa nedskrivningar

Modellen för gruppvisa nedskrivningar har förnyats i maj 2015. Modellen baserar sig fortfarande på en statistisk modell som används för att beräkna kapitalkravet. Den långsiktiga konjunkturanpassningen har upplösts för de PD- och LGD-estimat som används i modellen för det ekonomiska kapitalkravet för att estimaten bättre ska motsvara det nuvarande konjunkturskedet. I modellen har mätningssättet för identifieringen av en händelse som ger upphov till en förlust ändrats. I den nya modellen sker beräkningen med en s.k. uppkomstperiod (tidigare baserade sig beräkningen på den historiska förlustutvecklingen). Dessutom har fordringarna i den nya modellen grupperats exaktare i klasser enligt hur deras kreditriskegenskaper sammanfaller. Ändringen i modellen har inte medfört en väsentlig förändring i beloppet av individuella nedskrivningar.

Nedskrivning av egetkapitalinstrument

OP Gruppens tidigare bestämning av nedskrivningar av egetkapitalinstrument har justerats från maj 2015. En nedskrivning bokförs senast då de maximigränser som fastställts instrumentspecifikt för långvarighetskriteriet (i snitt 12 mån.) eller för väsentlighetskriteriet på 30 % överskridits (tidigare: i snitt 18 mån. eller 40 %). Ändringen ökade något nedskrivningarna av egetkapitalinstrument för det första halvåret.

Not 2. Förändringar i OP Gruppens struktur

Sex POP Banker, dvs. Osuuspankki Poppia, Keiteleen Osuuspankki, Laihian Osuuspankki, Multian Osuuspankki, Petäjäveden Osuuspankki och Tuusniemen Osuuspankki, blev officiellt medlemsbanker i OP Gruppen fr.o.m. 19.5.2015. Sedan dess har de konsoliderats i OP Gruppens bokslut. Effekterna av konsolideringen på OP Gruppens resultaträkning och balansräkning 30.9.2015 beskrivs i tabellerna nedan. OP Gruppens eget kapital ökade till följd av konsolideringen med 118 miljoner euro då POP Bankernas egna kapital räknas till det egna kapitalet hos OP Gruppens redovisningstekniska moderföretag. Den slutliga integrationen av funktionerna i de gemensamma datasystemen pågår fortfarande.

Effekt på resultaträkningen	Övriga OP Gruppen	POP	
		Bankerna totalt	OP Gruppen totalt
Milj. €	1.1–30.9. 2015	19.5–30.9. 2015	1.1–30.9. 2015
Ränteintäkter	1 869	7	1 876
Räntekostnader	1 107	2	1 109
Räntenetto före nedskrivningar	762	5	767
Nedskrivningar av fordringar	47	0	47
Räntenetto efter nedskrivningar	715	5	720
Nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse	496	-	496
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse	210	-	210
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	541	2	543
Nettointäkter från handel	86	0	85
Nettointäkter från placeringsverksamhet	84	0	84
Övriga rörelseintäkter	33	1	33
Nettointäkter totalt	2 164	7	2 171
Personalkostnader	571	2	573
Övriga administrationskostnader	291	2	293
Övriga rörelsekostnader	237	1	238
Kostnader totalt	1 099	5	1 105
Återföringar till ägarkunder och samlad kundbonus	146	-	146
Andel av intresseföretagens resultat	6	-	6
Periodens resultat före skatt	925	1	926
Inkomstskatt	214	0	215
Periodens resultat	711	1	712

Effekt på balansräkningen	Övriga OP Gruppen	POP	
		Bankerna totalt	OP Gruppen totalt
Milj. €	30.9.2015	30.9.2015	30.9.2015
Kontanta medel	4 955	3	4 958
Fordringar på kreditinstitut	518	73	591
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	725	5	730
Derivatinstrument	5 825	4	5 829
Fordringar på kunder	73 540	646	74 186
Tillgångar i skadeförsäkringsrörelse	3 988	-	3 988
Tillgångar i livförsäkringsrörelse	12 054	-	12 054
Investeringsstillgångar	11 623	175	11 798
Investeringar som behandlas enligt kapitalandelsmetoden	88	-	88
Immateriella tillgångar	1 353	0	1 353
Materiella tillgångar	833	6	839
Övriga tillgångar	1 681	4	1 685
Skattefordringar	142	1	143
Tillgångar totalt	117 325	917	118 242
Skulder till kreditinstitut	1 473	52	1 525
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	0	-	0
Derivatinstrument	5 620	-	5 620
Skulder till kunder	54 892	706	55 598
Skulder för skadeförsäkringsrörelse	3 225	-	3 225
Skulder för livförsäkringsrörelse	11 695	-	11 695
Skuldebrev emitterade till allmänheten	25 866	12	25 877
Avsättningar och övriga skulder	3 449	9	3 457
Skatteskulder	857	5	862
Tilläggsandelar	98	16	114
Efterställda skulder	1 577	-	1 577
Skulder totalt	108 752	799	109 551
Eget kapital			
OP Gruppens ägares andel			
Aktie- och andelskapital	2 386	2	2 387
Aktiekapital	0	-	0
Medlemsandelar	151	2	153
Avkastningsandelar	2 235	-	2 235
Fonden för verkligt värde	230	0	230
Övriga fonder	2 018	67	2 085
Ackumulerade vinstmedel	3 862	49	3 911
Innehav utan bestämmande inflytande	77	-	77
Eget kapital totalt	8 573	118	8 690
Skulder och eget kapital totalt	117 325	917	118 242

Not 3. OP Gruppens nyckeltal och formler för nyckeltalen

	1-6/2015	1-6/2014	1-12/2014
Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	12,0	8,7	8,1
Räntabilitet på eget kapital till verkligt värde, %	12,0	6,8	5,7
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	0,83	0,60	0,57
Kostnadernas andel av intäkterna, %	50	55	56
Antalet anställda i genomsnitt	12 195	12 605	12 548
på heltid	11 364	11 739	11 663
på deltid	831	866	885

Räntabilitet på eget kapital (ROE), % $\frac{\text{Periodens resultat}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$

Räntabilitet på eget kapital till verkligt värde, % $\frac{\text{Periodens totalresultat}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$

Räntabilitet på totalt kapital (ROA), % $\frac{\text{Periodens resultat}}{\text{Balansomslutning i genomsnitt (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$

Soliditet, % $\frac{\text{Eget kapital}}{\text{Balansomslutning}} \times 100$

Kostnadernas andel av intäkterna, % $\frac{\text{Personalkostnader + övriga administrationskostnader + övriga rörelsekostnader}}{\text{Räntenetto + nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse + nettointäkter från livförsäkringsrörelse + provisionsintäkter och -kostnader, netto + nettointäkter från handel + nettointäkter från placeringsverksamhet + övriga rörelseintäkter + andel av intresseföretagens resultat}} \times 100$

Kärnprimärkapitaltäckning, % (CET1)* $\frac{\text{Kärnprimärkapital (CET1)}}{\text{Totalt riskvägda poster}} \times 100$

*Kärnprimärkapital (CET1) enligt definitionen i artikel 26 och totalt riskvägt exponeringsbelopp enligt definitionen i artikel 92 i EU:s förordning 575/2013.

Tier 1-kapitalrelation, % $\frac{\text{Primärkapital (Tier 1)}}{\text{Totalt riskvägda poster}} \times 100$

Kapitaltäckning, % $\frac{\text{Kapitalbas totalt}}{\text{Totalt riskvägda poster}} \times 100$

Kapitalrelationen enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat $\frac{\text{Konglomeratets kapitalbas totalt}}{\text{Minimibeloppet av konglomeratets kapitalbas totalt}} \times 100$

Ävkastning på ekonomiskt kapital, % $\frac{\text{Resultat och kundbonus efter skatt (12 månaders glidande)}}{\text{Ekonomiskt kapital i snitt}} \times 100$

Skadeförsäkring:

Totalkostnadsprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	Skadeprocent + driftskostnadsprocent Riskprocent + omkostnadsprocent	
Skadeprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$	x 100
Driftskostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader + avskrivningar/justeringar av immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsköp}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$	x 100
Riskprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar), %	$\frac{\text{Ersättningar exkl. skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$	x 100
Operativ totalkostnadsprocent	Operativ skadeprocent + operativ driftskostnadsprocent Operativ riskprocent + operativ omkostnadsprocent	
Operativ riskprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar), %	$\frac{\text{Ersättningar exkl. skaderegleringskostnader och förändringar i beräkningsgrunden}}{\text{Premieintäkter (netto) exkl. förändringar i beräkningsgrunden}} \times 100$	x 100
Operativ skadeprocent	$\frac{\text{Ersättningar exkl. förändringar i beräkningsgrunden}}{\text{Premieintäkter exkl. förändringar i beräkningsgrunden (netto)}} \times 100$	x 100
Operativ driftskostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader}}{\text{Premieintäkter exkl. förändringar i beräkningsgrunden (netto)}} \times 100$	x 100
Omkostnadsprocent, %	$\frac{\text{Driftskostnader och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$	x 100
Operativ omkostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto) exkl. förändringar i beräkningsgrunden}} \times 100$	x 100
Solvensprocent	$\frac{\text{Solvenskapital}}{\text{Premieintäkter}} \times 100$	x 100
Solvensprocent, %*)	$\frac{\text{Kapitalbas}}{\text{Kapitalkrav (SCR)}} \times 100$	x 100
*) Enligt Solvens II-förslaget		
Livförsäkring:		
Omkostnadsprocent, %	$\frac{\text{Driftskostnader före förändringen i aktiverade anskaffningsutgifter för försäkringar + kostnader för ersättningshandläggning}}{\text{Belastningsinkomst}} \times 100$	x 100

Not 4. OP Gruppens resultatutveckling kvartalsvis

Milj. €	2014			2015	
	7-9	10-12	1-3	4-6	7-9
Ränteintäkter	692	660	644	620	612
Räntekostnader	424	391	388	365	356
Räntenetto	269	269	256	256	256
Nedskrivningar av fordringar	17	38	21	15	10
Räntenetto efter nedskrivningar	252	231	234	240	245
Nettointäkter från					
skadeförsäkringsrörelse	142	138	169	174	154
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse	47	29	104	45	61
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	172	175	199	175	169
Nettointäkter från handel	28	5	24	40	22
Nettointäkter från placeringsverksamhet	7	21	19	47	18
Övriga rörelseintäkter	14	14	12	13	8
Personalkostnader	166	190	214	187	172
Övriga administrationskostnader	98	101	102	102	90
Övriga rörelsekostnader	98	102	82	87	69
Återföringar till ägarkunder och samlad kundbonus	49	48	46	51	50
Andel av intresseföretagens resultat	0	2	4	0	2
Periodens resultat före skatt	251	176	320	308	299
Inkomstskatt	56	36	63	93	59
Periodens vinst	196	140	257	215	240
Övrigt totalresultat					
Poster som inte omklassificeras till resultatet					
Vinster/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	-162	-153	-175	458	-51
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet					
Förändring i fonden för verkligt värde					
Värdering till verkligt värde	14	41	152	-253	-115
Säkring av kassaflöde	17	7	7	-28	9
Omräkningsdifferenser	0	0	0	0	0
Inkomstskatt					
Poster som inte omklassificeras till resultatet					
Vinster/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	32	31	35	-92	10
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet					
Värdering till verkligt värde	-3	-8	-30	51	23
Säkring av kassaflöde	-3	-1	-1	6	-2
Periodens totalresultat	91	56	245	355	114

Not 5. Räntenetto

Milj. €	1-9/2015	1-9/2014	Förändring,	
			%	1-12/2014
Lån och fordringar	952	1 000	-5	1 328
Fordringar på kreditinstitut och centralbanker	-3	4		4
Skuldebrev	129	150	-14	198
Derivat (netto)				
Derivatinstrument som innehas för handel	69	98	-29	133
Derivat för säkringsredovisning	45	53	-15	64
Den ineffektiva andelen av säkring av kassaflödet	-1	2		2
Skulder till kreditinstitut	-3	-3	-2	-3
Skulder till kunder	-117	-166	-30	-210
Skuldebrev emitterade till allmänheten	-267	-327	-18	-424
Efterställda skulder	-30	-27	13	-36
Kapitallån	-5	-5	9	-6
Finansiella skulder för handel	0	0	-69	0
Övriga (netto)	-2	-7	-63	-4
Räntenetto utan derivat i säkringsredovisning	767	775	-1	1 045
Säkringsinstrument	-61	-95	-36	-121
Värdoförändringar i de säkrade posterna	61	94	-36	119
Räntenetto	767	774	-1	1 043

Not 6. Nedskrivningar av fordringar

Milj. €	1-9/2015	1-6/2014	Förändring,	
			%	1-12/2014
Fordringar som nedskrivits som kredit- och garantiförluster	43	58	-26	71
Återföringar av fordringar som avskrivits	-11	-10	-13	-13
Ökning av individuella nedskrivningar	65	67	-3	110
Minskning av individuella nedskrivningar	-44	-68	35	-87
Gruppvisa nedskrivningar	-6	2		7
Totalt	47	50	-6	88

Not 7. Nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse

Milj. €	1-9/2015	1-9/2014	Förändring, %	1-12/2014
Premieintäkter, netto				
Premieinkomst	1 196	1 163	3	1 393
Återförsäkrarens andel	-47	-54	14	-54
Förändring i avsättning för ej intjänade premier	-122	-137	11	-29
Återförsäkrarens andel	10	13	-28	1
Totalt	1 037	986	5	1 310
Skadeförsäkringsersättningar, netto				
Betalda ersättningar	597	616	-3	828
Återförsäkrarens andel	-24	-23	-2	-29
Förändring i avsättning för oreglerade skador	70	65	8	61
Återförsäkrarens andel	8	-13		-15
Totalt	652	646	1	845
Nettointäkter från skadeförsäkringens placeringsverksamhet				
Räntor	34	42	-19	55
Utdelningar	22	16	35	18
Fastigheter	4	2		5
Realisationsvinster och -förluster				
Skuldebrev	15	55	-72	60
Aktier och andelar	72	48	50	53
Lån och fordringar	-	0		0
Fastigheter	0	0	100	0
Derivatinstrument	-1	-21	94	-22
Värderingsvinster och -förluster				
Skuldebrev	-1	1		2
Aktier och andelar	-2	0		-1
Lån och fordringar	1	1	-23	1
Fastigheter	1	3	-71	2
Derivatinstrument	6	-1		-2
Nedskrivningar	-7	-2		-2
Övriga	0	1	-38	1
Totalt	143	145	-1	169
Upplösning av diskontering	-29	-31	7	-41
Övriga	-3	-4	13	-5
Nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse	496	450	10	589

Not 8. Nettointäkter från livförsäkringsrörelse

Milj. €	1-9/2015	1-9/2014	Förändring, %	1-12/2014
Premieinkomst	1 015	880	15	1 230
Återförsäkrarens andel	-17	-17	-3	-23
Totalt	998	863	16	1 207
Försäkringsersättningar				
Betalda ersättningar	-604	-551	-10	-738
Förändring i avsättning för oreglerade skador	-6	-4	-56	-9
Återförsäkrarens andel	7	6	21	9
Förändring i försäkringsskulden				
Förändring i avsättning för ej intjänade premier	-481	229		-168
Återförsäkrarens andel	3	1		1
Totalt	-1 080	-319		-905
Övriga	107	-1 193		-1 215
Totalt	24	-648		-914
Nettointäkter från livförsäkringens placeringsverksamhet				
Räntor	37	37	0	50
Utdelningar	34	34	2	42
Fastigheter	2	-1		0
Realisationsvinster och -förluster				
Skuldebrev	12	28	-56	33
Aktier och andelar	63	58	7	63
Lån och fordringar	1	1	-18	1
Fastigheter	0	0		0
Derivatinstrument	-16	-7		249
Värderingsvinster och -förluster				
Skuldebrev	-1	1		1
Aktier och andelar	-	-1		-1
Lån och fordringar	0	0	-63	1
Fastigheter	1	3	-66	1
Derivatinstrument	-23	219		40
Nedskrivningar	-12	-9	-30	-13
Övriga	0	1	-50	1
Tillgångar som utgör täckning för fondförsäkringar				
Aktier och andelar				
Realisationsvinster och -förluster	202	61		81
Värderingsvinster och -förluster	-143	354		511
Övriga	26	36	-29	51
Totalt	186	816	-77	1 111
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse	210	168	25	197

Not 9. Provisionsintäkter och -kostnader, netto

Milj. €	1-9/2015	1-9/2014	Förändring, %	1-12/2014
Provisionsintäkter				
Utlåning	152	157	-4	207
Inlåning	4	4	-3	5
Betalningsrörelse	188	177	6	238
Värdepappersförmedling	17	17	0	23
Värdepappersemissioner	11	9	20	11
Fonder	93	78	19	109
Kapitalförvaltning och juridiska ärenden	60	60	0	82
Försäkringsförmedling	52	55	-5	67
Garantier	16	17	-7	22
Övriga	70	70	0	95
Totalt	663	645	3	859
Provisionskostnader	120	113	6	152
Provisionsintäkter, netto	543	532	2	707

Not 10. Nettointäkter från handel

Milj. €	1-9/2015	1-9/2014	Förändring, %	1-12/2014
Realisationsvinster och -förluster				
Skuldebrev	-6	8		7
Aktier och andelar	5	3	69	4
Derivatinstrument	71	16		25
Värdeförändringar				
Skuldebrev	-5	2		2
Aktier och andelar	-4	1		1
Derivatinstrument	10	34	-72	21
Utdelningar	0	0	-19	1
Nettointäkter från valutaverksamhet	15	19	-21	28
Totalt	85	83	2	88

Not 11. Nettointäkter från placeringsverksamhet

Milj. €	1-9/2015	1-9/2014	Förändring, %	1-12/2014
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Realisationsvinster och -förluster				
Skuldebrev	28	11		15
Aktier och andelar	39	8		23
Utdelningar	14	27	-48	39
Nedskrivningar	-1	-3	-83	-4
Redovisade till det upplupna anskaffningsvärdet				
Realisationsvinster och -förluster	-1	1		0
Totalt	79	44	81	73
Förvaltningsfastigheter				
Hysesintäkter	32	32	-1	43
Kostnader för vederlag och skötsel	-22	-23	6	-36
Värdeförändringar, realisations-vinster och -förluster	-5	0		-6
Övriga	0	0	-36	0
Totalt	5	9	-50	1
Övriga	-	0	-100	0
Nettointäkter från placeringverksamhet	84	53	59	74

Not 12 .Övriga rörelseintäkter

Milj. €	1-9/2015	1-9/2014	Förändring, %	1-12/2014
Intäkter från rörelsefastigheter och kontor i eget bruk	11	13	-16	15
Hysesintäkter från tillgångar som hyrts ut med operationella leasingavtal	3	3	20	3
Övriga	19	22	-12	33
Totalt	33	37	-11	52

Not 13. Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder

Milj. €	Lån och fordringar	Investeringar som hålls till förfall	Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultat-räkningen	Finansiella tillgångar som kan säljas	Säkrings-instrument	Totalt
Tillgångar						
Kontanta medel	4 958	-	-	-	-	4 958
Fordringar på kreditinstitut	591	-	-	-	-	591
Derivatinstrument	-	-	5 276	-	554	5 829
Fordringar på kunder	74 186	-	-	-	-	74 186
Tillgångar i skadeförsäkringsrörelse	709	-	179	3 099	-	3 988
Tillgångar i livförsäkringsrörelse	210	-	8 204	3 640	-	12 054
Skuldebrev	-	110	660	10 641	-	11 412
Aktier och andelar	-	-	70	515	-	584
Övriga finansiella tillgångar	1 685	-	-	-	-	1 685
Finansiella tillgångar	82 339	110	14 388	17 896	554	115 287
Andra tillgångar än finansiella instrument						2 955
Totalt 30.9.2015	82 339	110	14 388	17 896	554	118 242
Totalt 30.9.2014	77 893	206	13 003	14 601	562	106 265
Totalt 31.12.2014	80 915	191	13 620	15 129	572	110 427

Milj. €	Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultat-räkningen	Övriga skulder	Säkrings-instrument	Totalt
Skulder				
Skulder till kreditinstitut	-	1 525	-	1 525
Finansiella skulder för handel (exkl. derivat)	0	-	-	0
Derivatinstrument	5 271	-	350	5 620
Skulder till kunder	-	55 598	-	55 598
Skulder för skadeförsäkringsrörelse	2	3 223	-	3 225
Skulder för livförsäkringsrörelse	8 069	3 626	-	11 695
Skuldebrev emitterade till allmänheten	-	25 877	-	25 877
Efterställda skulder	-	1 577	-	1 577
Övriga finansiella skulder	-	2 726	-	2 726
Finansiella skulder	13 342	94 152	350	107 844
Andra skulder än finansiella skulder				1 708
Totalt 30.9.2015	13 342	94 152	350	109 551
Totalt 30.9.2014	11 595	87 579	376	99 550
Totalt 31.12.2014	12 630	90 198	386	103 214

Obligationslånen bland skuldebrev emitterade till allmänheten har behandlats i bokföringen till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet på de här skuldebrev som uppskattats med hjälp av den information som fanns att få från marknaden och etablerade värderingsmetoder var vid slutet av september cirka 419 miljoner euro högre än det bokförda värdet. Efterställda skulder har behandlats till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet av efterställda skulder är större än det upplupna anskaffningsvärdet, men fastställandet av tillförlitliga verkliga värden är osäkert.

Not 14. Klassificering av finansiella instrument återkommande värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod

Tillgångarnas verkliga värden

30.9.2015, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Bankrörelsen	403	327	-	730
Skadeförsäkringsrörelsen	-	8	-	8
Livförsäkringsrörelsen*	6 086	1 948	-	8 033
Derivatinstrument				
Bankrörelsen	5	5 682	142	5 829
Skadeförsäkringsrörelsen	-	10	-	10
Livförsäkringsrörelsen	-	68	-	68
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Bankrörelsen	8 521	2 622	13	11 156
Skadeförsäkringsrörelsen	1 535	1 337	228	3 099
Livförsäkringsrörelsen	1 915	1 371	355	3 640
Totalt	18 465	13 373	737	32 575

* Inkluderar 8 032 milj. euro i verkligt värde för placeringar som utgör täckning för fondanknutna försäkringsavtal, fördelat enligt 6 086 miljoner euro på nivå 1 och 1 946 miljoner euro på nivå 2.

Tillgångarnas verkliga värden

31.12.2014, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Bankrörelsen	183	244	0	427
Skadeförsäkringsrörelsen	-	7	-	7
Livförsäkringsrörelsen*	7 202	289	7	7 499
Derivatinstrument				
Bankrörelsen	7	5 711	202	5 920
Skadeförsäkringsrörelsen	1	11	-	12
Livförsäkringsrörelsen	-	66	-	66
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Bankrörelsen	6 631	2 150	27	8 807
Skadeförsäkringsrörelsen	1 546	1 156	258	2 960
Livförsäkringsrörelsen	1 944	1 076	341	3 362
Totalt	17 514	10 710	835	29 060

* Inkluderar 7 492 milj. euro i verkligt värde för placeringar som utgör täckning för fondanknutna försäkringsavtal, fördelat enligt 7 202 miljoner euro på nivå 1 och 289 miljoner euro på nivå 2

Skuldernas verkliga värden 30.9.2015,

milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Bankrörelsen	-	0	-	0
Livförsäkringsrörelsen*	6 107	1 954	-	8 061
Derivatinstrument				
Bankrörelsen	58	5 448	114	5 620
Skadeförsäkringsrörelsen	0	2	-	2
Livförsäkringsrörelsen	-	8	-	8
Totalt	6 165	7 412	114	13 692

Skuldernas verkliga värden

31.12.2014, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Bankrörelsen	-	4	-	4
Livförsäkringsrörelsen*	7 223	290	-	7 513
Derivatinstrument				
Bankrörelsen	57	5 303	130	5 489
Skadeförsäkringsrörelsen	2	0	-	2
Livförsäkringsrörelsen	-	8	-	8
Totalt	7 282	5 604	130	13 016

*Inkluderar verkliga värden för skulder för fondanknutna försäkringar och placeringsavtal.

Nivå 1: Noterade marknadspris

De poster som klassificerats till Nivå 1 består av aktier som noterats vid de största börserna, företags noterade skuldinstrument, skuldinstrument från stater och finansiella institut med minst rating A och börsderivat. Det verkliga värdet för ifrågavarande instrument bestäms på basis av noteringar från fungerande marknader.

Nivå 2: Värderingsmetoder som baserar sig på indata som kan observeras

Värderingsmetoder som baserar sig på tillförlitliga kalkylparametrar. Med verkligt värde för instrument som klassificerats till Nivå 2 avses det värde som kan härledas ur marknadsvärdet för det finansiella instrumentets delar eller för motsvarande finansiella instrument eller ett värde som kan beräknas med värderingsmodeller och -metoder som allmänt godtas på finansmarknaden, om ett marknadsvärde kan bestämmas tillförlitligt med dem. Till den här nivån har i Pohjola-koncernen klassificerats OTC-derivat, statens skuldförbindelser, företags och finansiella instituts skuldinstrument, köp- och återköpsavtal (repo) samt värdepapper som lånats ut eller lånats in.

Nivå 3: Värderingsmetoder som baserar sig på indata som kan inte observeras

Värderingsmetoder, vilkas kalkylparametrar innehåller särskild osäkerhet. Instrument som klassificerats till Nivå 3 värderas med prissättningsmodeller, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet. I ifrågavarande balansklass ingår de mest komplicerade OTC-derivaten, vissa private equity-investeringar, olikvida lån, strukturerade lån inkl. värdepapperiserade lån och strukturerade skuldebrev samt hedge-fonder. Det verkliga värdet i Nivå 3 består ofta av prisuppgifter från utomstående.

Omklassificeringar mellan olika nivåer av värderingen till verkligt värde

Omklassificeringen mellan olika nivåer anses ha skett den dag då den transaktion som omklassificeringen medfört skett eller den dag då omständigheterna ändrats.

Under 2015 har obligationslån omklassificerats från nivå 1 till nivå 2 för ett belopp av 19,4 miljoner euro och från nivå 2 till nivå 1 för ett belopp av 2,9 miljoner euro till följd av att ratingen har ändrats.

Värderingsmetoder, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet (Nivå 3)

Specifikation av finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar, milj. €	Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				Finansiella tillgångar som kan säljas			Tillgångar totalt
	Bank-		Försäkrings-		Derivatinstrument		Försäkrings-	
	rörelsen	rörelsen	rörelsen	rörelsen	Bankrörelsen	rörelsen		
Ingående balans 1.1.2015	0	7	202	-	27	599	835	
Resultaträkningens nettointäkter	0	-	-60	-	3	-57	-114	
Nettointäkter i rapporten över totalresultat	-	-	-	-	-2	53	51	
Förvärv	-	-	-	-	-2	77	76	
Försäljningar	-	-	-	-	-13	-91	-104	
Amorteringar	-	-7	-	-	-	-	-	
Utgående balans 30.9.2015	-	0	142	-	13	583	737	

Finansiella skulder, milj. €	Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				Derivatinstrument		Skulder totalt
	Bank-		Försäkrings-		Försäkrings-		
	rörelsen	rörelsen	rörelsen	rörelsen	Bankrörelsen	rörelsen	
Ingående balans 1.1.2015	-	-	-	-	130	-	130
Resultaträkningens nettointäkter	-	-	-	-	-15	-	-15
Utgående balans 30.9.2015	-	-	-	-	114	-	114

Specifikation av nettointäkter enligt resultatpost 30.9.2015

Milj. €	Ränte-netto eller Netto-intäkter från handel	Netto-intäkter från placeringssamhet	Netto-intäkter från skadeförsäkringsrörelse	Netto-intäkter från livförsäkringsrörelse	Rapport över totalresultat/ Förändring i fonden för verkligt värde		Netto-intäkter från tillgångar och skulder som innehas vid periodens slut
					Förändring i	Fonden för	
Realiserade nettointäkter	0	-	-40	-17	-	-	-57
Orealiserade nettointäkter	-45	3	13	40	51	51	62
Nettointäkter totalt	-45	3	-27	23	51	51	6

Derivaten i Nivå 3 består av derivat som strukturerats för kundernas behov, så marknadsrisken har täckts med ett motsvarande derivatinstrument. Derivaten i Nivå 3 hänför sig till strukturerade obligationslån som Pohjola emitterat där avkastningen är beroende av värdeutvecklingen i ett inbäddat derivat. Värdeförändringen i de här inbäddade derivaten har inte redovisats i tabellen ovan.

Förändringar i värderingsfaktorer

Inga väsentliga ändringar har gjorts i värderingsmetoderna under 2015.

Not 15. Tillgångar i skadeförsäkringsrörelse

Milj. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring, %	31.12.2014
Placeringar				
Lån och övriga fordringar	12	61	-80	14
Aktier och andelar	398	450	-11	463
Fastigheter	161	163	-1	161
Skuldebrev	2 521	2 273	11	2 297
Derivatinstrument	10	5		12
Övriga andelar	189	254	-26	207
Totalt	3 290	3 205	3	3 154
Övriga tillgångar				
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	30	29	2	33
Övriga				
Direktförsäkringsverksamhet	450	374	20	404
Återförsäkringsverksamhet	120	123	-2	100
Kassa och banktillgodohavanden	4	41	-90	41
Övriga fordringar	93	149	-37	66
Totalt	697	716	-3	643
Tillgångar i skadeförsäkringsrörelse	3 988	3 922	2	3 797

Not 16. Tillgångar i livförsäkringsrörelse

Milj. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring, %	31.12.2014
Placeringar				
Lån och övriga fordringar	47	60	-22	59
Aktier och andelar	887	1 188	-25	1 160
Fastigheter	102	104	-1	101
Skuldebrev	2 754	1 791	54	2 209
Derivatinstrument	68	290	-76	66
Totalt	3 859	3 433	12	3 594
Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar				
Aktier, andelar och övriga placeringar	8 032	7 127	13	7 492
Övriga tillgångar				
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	53	42	25	49
Övriga				
Direktförsäkringsverksamhet	3	3	-6	11
Återförsäkringsverksamhet	80	77	4	79
Kassa och banktillgodohavanden	27	11		13
Totalt	163	134	22	153
Tillgångar i livförsäkringsrörelse	12 054	10 694	13	11 238

Not 17. Skulder för skadeförsäkringsrörelse

Milj. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring,	
			%	31.12.2014
Avsättningar för oreglerade skador				
Avsättningar för pensioner	1 344	1 310	3	1 316
Övriga avsättningar för oreglerade skador	956	886	8	886
Räntekomplettering*	2	4	-51	12
Totalt	2 302	2 200	5	2 213
Avsättning för intjänade premier	646	613	5	523
Övriga skulder	277	408	-32	235
Totalt	3 225	3 222	0	2 972

* Värdet av försäkringsskuldens säkringar.

Not 18. Skulder för livförsäkringsrörelse

Milj. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring,	
			%	31.12.2014
Skuld för fondförsäkringar	6 678	5 828	15	6 164
Placeringsavtal	1 383	1 309	6	1 349
Försäkringsskuld	3 549	3 576	-1	3 649
Övriga skulder	84	303	-72	68
Totalt	11 695	11 016	6	11 230

Räntekompletteringarna av försäkringsskulden var vid rapportperiodens slut 419 miljoner euro (379). En uppgång på en procent i räntorna minskar värdet på försäkringsskulden med 240 miljoner euro.

Not 19. Skuldebrev emitterade till allmänheten

Milj. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring,	
			%	31.12.2014
Obligationslån	11 923	10 384	15	10 100
Obligationslån med bostadssäkerhet (covered bonds)	7 771	7 943	-2	7 811
Bankcertifikat, företagscertifikat och ECP	6 169	6 288	-2	7 031
Övriga	15	36	-59	14
Totalt	25 877	24 651	5	24 956

Not 20. Fonden för verkligt värde efter skatt

Milj. €	Finansiella tillgångar som kan säljas			Totalt
	Skuldebrev	Aktier, andelar och fonder	Säkring av kassaflödet	
Ingående balans 1.1.2014	63	238	27	328
Förändringar i verkligt värde	144	88	90	321
Realisationsvinster överförda till resultaträkningen	-35	-98	-	-133
Nedskrivningar överförda till resultaträkningen	0	1	-	1
Överföringar till räntenetto	-	-	-24	-24
Innehav som förvärvats av innehavare utan bestämmande inflytande i Pohjola Bank Abp	-25	-65	-7	-97
Uppskjuten skatt	-17	15	-12	-14
Utgående balans 30.9.2014	130	178	74	382

Milj. €	Finansiella tillgångar som kan säljas			Totalt
	Skuldebrev	Aktier, andelar och fonder	Säkring av kassaflödet	
Ingående balans 1.1.2015	139	206	80	425
Förändringar i verkligt värde	-118	37	10	-71
Realisationsvinster överförda till resultaträkningen	-29	-132	-	-160
Nedskrivningar överförda till resultaträkningen	0	10	-	10
Överföringar till räntenetto	-	-	-24	-24
Engångseffekt av POP Bankers övergång till OP Gruppen	0	1	1	2
Uppskjuten skatt	29	17	3	49
Utgående balans 30.9.2015	22	138	70	230

Fonden för verkligt värde före skatt uppgick till 287 miljoner euro (531) och den uppskjutna skatteskuld som ansluter sig till den uppgick till 57 miljoner euro (106). Vid slutet av rapportperioden ingick i fonden för verkligt värde totalt 246 miljoner euro (315) i positiva värdeförändringar och totalt 25 miljoner euro (15) i negativa värdeförändringar i egetkapitalinstrument.

Den negativa fonden för verkligt värde upplöses genom värdestegringar på tillgångarna och resultatförda nedskrivningar.

Not 21. Nedskrivningar och problemfordringar

Fordringar på kreditinstitut och kunder samt nedskrivningar, milj. €	30.9.2015	31.12.2014
Fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	75 281	71 851
Nedskrivningar totalt, av vilka	503	483
Individuella	443	417
Gruppvisa	60	65
Fordringar på kreditinstitut och kunder (netto)	74 777	71 369

	Icke nödlidande ("performing") fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Nödlidande ("non-performing") fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Fordringar på kreditinstitut och kunder, totalt (brutto)	Individuella nedskrivningar	Fordringar på kreditinstitut och kunder (netto)
Problemfordringar 30.9.2015, milj. €					
Över 90 dagar förfallna fordringar		599	599	254	344
Betalningsoförmögna		540	540	153	388
Lånefordringar som beviljats eftergift					
Omförhandlade	1 182	158	1 340	37	1 303
Totalt	1 182	1 297	2 479	443	2 035

	Icke nödlidande ("performing") fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Nödlidande ("non-performing") fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Fordringar på kreditinstitut och kunder, totalt (brutto)	Individuella nedskrivningar	Fordringar på kreditinstitut och kunder (netto)
Problemfordringar 31.12.2014, milj. €					
Över 90 dagar förfallna fordringar		511	511	241	270
Betalningsoförmögna		507	507	149	358
Lånefordringar som beviljats eftergift					
Omförhandlade	836	205	1 041	27	1 014
Totalt	836	1 223	2 059	417	1 642

Nyckeltal, %	30.9.2015	31.12.2014
Individuella nedskrivningar, % av problemfordringar	17,9 %	20,3 %

Som över 90 dagar förfallna fordringar rapporteras det återstående kapitalet på en fordran där räntan eller kapital förfallit till betalning men inte betalats på över tre månader. Som fallissemang rapporteras avtal i de två svagaste kreditklasserna (11–12). Som lånefordringar som beviljats en eftergift rapporteras fordringar där villkoren omförhandlats på grund av att kundens betalningsförmåga försämrats. Lånevillkoren för omförhandlade fordringar har mildrats till följd av kundens ekonomiska svårigheter till exempel genom att bevilja kunden amorteringsfrihet för 6–12 mån. De s.k. fordringarna till underpris och nollräntefordringarna som tidigare rapporterades bland problemfordringarna har tagits bort från definitionen av lånefordringar som beviljats en eftergift.

Not 22. Kapitalbas och kapitaltäckning

Kapitalbasen och kapitaltäckningen har redovisats i enlighet med EU:s tillsynsförordning (EU 575/2013) (CRR).

Kapitalbas och kapitaltäckning, milj. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring,	
			%	31.12.2014
OP Gruppens kapitalbas	8 690	6 715	29	7 213
Försäkringsbolagens inverkan på eget kapital avdras	-109	-314	65	-40
Fonden för verkligt värde, säkring av kassaflöde	-70	-74	6	-80
Tilläggsandelskapital på vilka tillämpas övergångsbestämmelse	151	241		192
Kärnprimärkapital (CET1) före avdrag	8 661	6 567	32	7 285
Immateriella tillgångar	-493	-446	-11	-450
Överskott i pensionsansvar och värderingskorrigeringar	-43	-30	-41	-1
Planerad vinstutdelning och obetald vinstutdelning från föregående räkenskapsperiod	-47	-11		-22
Övergångsbestämmelse för orealiserade vinster	-	-91		-90
Nedskrivningar - förväntade förluster underskott	-319	-353	10	-339
Kärnprimärkapital (CET1)	7 759	5 637	38	6 384
Kapitallån på vilka tillämpas övergångsbestämmelse	141	161		161
Primärkapitaltillskott (AT1)	141	161		161
Primärkapital (T1)	7 900	5 797	36	6 544
Debenturlån	1 252	697	80	708
AÖF:s utjämningsbelopp	-	235	-100	35
Övergångsbestämmelse för orealiserade vinster	-	33		29
Supplementärkapital (T2)	1 252	965	30	772
Kapitalbas totalt	9 152	6 762	35	7 316
Riskvägda poster				
Kredit- och motpartsrisk	36 739	37 122	-1	37 693
Exponeringar mot stater och centralbanker	27	30	-13	30
Institutexponeringar	1 197	1 301	-8	1 275
Företagsexponeringar	20 909	20 331	3	21 173
Hushållsexponeringar	5 169	5 355	-3	5 234
Aktieexponeringar *)	7 487	7 766	-4	7 663
Övriga**)	1 950	2 339	-17	2 318
Marknadsrisk	1 401	1 227	14	1 377
Operativ risk	3 521	3 182	11	3 182
Totalt	41 661	41 531	0	42 252

Relationstal, %	30.9.2015	30.9.2014	Förändring, %-enhet	31.12.2014
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	18,6	13,6	5,1	15,1
Tier 1-kapitalrelation	19,0	14,0	5,0	15,5
Kapitalrelation	22,0	16,3	5,7	17,3

Basel I golv, milj. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring, %	31.12.2014
Kapitalbas	9 152	6 762	35	7 316
Basel I golvets kapitalkrav	3 853	3 620	6	3 642
Buffert för Basel I golv	5 300	3 142	69	3 674

Skuldsättning

Milj. €	30.9.2015	31.12.2014
Primärkapital (T1)	7 900	6 544
Exponeringar totalt	110 294	102 050
Icke-riskvägd skuldsättningskvot, %	7,2	6,4

*) Riskvikten för aktieexponeringar inkluderar 6,5 miljarder euro för gruppintern investeringar i försäkringsföretag.

***) Av riskvikten i posten Övriga består 215 miljoner euro av uppskjutna skattefordringar som behandlas med riskvikten 250 procent av kärnprimärkapitalen i stället för att dras av.

På tilläggsandelsskapital och kapitallån har tillämpats övergångsbestämmelser för gamla kapitalinstrument. Av dem har högst 70 procent av det belopp som var i omlopp 31.12.2012 räknats till kapitalbasen.

Orealiserade värderingar har räknats till kärnprimärkapitalet. Under jämförelseåret har negativa realiserade värderingar räknats till kärnprimärkapitalet och positiva till supplementärkapitalet i enlighet med Finansinspektionens ställningstagande.

Den mätare som beskriver skuldsättningen, dvs. den icke-riskvägda skuldsättningskvoten (Leverage Ratio), redovisas enligt de nya utkasten till bestämmelser. Enligt utkasten till bestämmelser är miniminivån tre procent. Den icke-riskvägda skuldsättningskvoten har beräknats med siffrorna vid slutet av september.

I kapitalbas och riskvägda poster ingår kapitaltäckningssiffrorna för de POP Banker som övergått som medlemmar till sammanslutningen 19.5.2015. POP Bankernas inverkan på kapitalbasen var 126 miljoner euro och på de riskvägda posterna 481 miljoner euro. I åtagandena under skuldsättning ingår 867 miljoner euro i åtaganden från de POP Banker som övergått.

Not 23. OP Gruppens kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

Milj. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring,	
			%	31.12.2014
OP Gruppens egna kapital	8 690	6 715	29	7 213
Andelskapital, kapitallån, eviga lån och debenturlån	1 554	1 109	40	1 072
Övriga branschvisa poster som inte ingår i kapitalbasen	-79	-75	-6	-72
Goodwill och immateriella tillgångar	-1 313	-1 303	-1	-1 286
Utjämningsbelopp	-231	-172	-34	-179
Planerad utdelning	-47	-11		-22
Poster som enligt IFRS dras av från kapitalbasen*	-46	-109	58	-79
Nedskrivningar - förväntade förluster underskott	-293	-327	10	-313
Konglomeratets kapitalbas totalt	8 236	5 828	41	6 334
Kapitalbaskravet i kreditinstitutsverksamheten**	3 690	2 807	31	2 864
Kapitalbaskravet i försäkringsrörelsen***	496	456	9	485
Minimibeloppet av konglomeratets kapitalbas	4 186	3 263	28	3 350
Konglomeratets kapitaltäckning	4 050	2 565	58	2 984
Konglomeratets kapitalrelation (kapitalbasen/minimibeloppet av kapitalbasen) (%)	197	179		189

* Överskott i pensionsansvar, Förvaltningsfastigheternas värdeförändring, Värdering av säkringen av kassaflöde från fonden för verkligt värde.

** Riskvägda poster x 10,5 %.

*** Verksamhetskapitalets minimibelopp.

Effekten på konglomeratets kapitalrelation av de POP Banker som övergått var 0,7 procentenheter.

Not 24. Ställda säkerheter

Milj. €	30.9.2015	30.9.2014	Förändring,	
			%	31.12.2014
Ställda för egna skulder och åtaganden				
Inteckningar	1	1		1
Panter	3	107	-98	6
Krediter (säkerhet för covered bonds)	8 839	9 145	-3	8 937
Övriga	744	795	-6	999
Övriga ställda säkerheter				
Panter *	4 240	6 629	-36	6 273
Ställda säkerheter totalt	13 826	16 676	-17	16 216
Övriga skulder med säkerhet	471	492	-4	474
Obligationslån med bostadssäkerhet (covered bonds)	7 771	7 943	-2	7 811
Skulder med säkerhet totalt	8 241	8 435	-2	8 285

* varav 2 000 miljoner euro utgör säkerhet för den dagsinterna limiten.

Not 25. Åtaganden utanför balansräkningen

Milj. €			Förändring,	31.12.2014
	30.9.2015	30.9.2014	%	
Garantier	822	876	-6	878
Garantiansvar	1 909	2 200	-13	2 007
Panter	1	103		3
Kreditlöften	10 428	8 901	17	8 839
Utfästelser i anslutning till kortvariga affärstransaktioner	215	353	-39	319
Övriga åtaganden	586	531	10	522
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	13 961	12 963	8	12 567

Not 26. Derivatinstrument

30.9.2015, milj. €	Nominellt värde/återstående löptid				Verkligt värde*	
	Under 1 år	1–5 år	Över 5 år	Totalt	Tillgångar	Skulder
Räntederivat	44 886	86 495	58 789	190 170	4 629	4 181
Clearas via central motpart	6 513	24 462	24 289	55 264	895	854
Valutaderivat	27 836	9 564	6 653	44 053	1 347	1 455
Aktie- och indexbundna derivat	255	66	-	321	14	0
Kreditderivat	-	144	70	214	8	12
Övriga derivat	291	705	18	1 013	70	85
Derivat totalt	73 266	96 975	65 529	235 771	6 069	5 734

31.12.2014, milj. €	Nominellt värde/återstående löptid				Verkligt värde*	
	Under 1 år	1–5 år	Över 5 år	Totalt	Tillgångar	Skulder
Räntederivat	52 318	94 284	48 599	195 201	5 144	4 719
Clearas via central motpart	4 370	24 526	15 008	43 904	876	867
Valutaderivat	16 170	9 028	5 639	30 837	1 034	975
Aktie- och indexbundna derivat	266	285	-	551	37	1
Kreditderivat	9	73	102	184	12	5
Övriga derivat	232	840	56	1 129	73	67
Derivat totalt	68 995	104 510	54 396	227 901	6 301	5 766

* I de verkliga värdena ingår upplupna räntor som i balansräkningen redovisas bland övriga tillgångar eller avsättningar och övriga skulder. Dessutom har de verkliga värdena för derivat som clearas av centrala motparter kvittats i balansräkningen.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder som kvittats i balansräkningen eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning

Finansiella tillgångar

30.9.2015, milj. €	Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen		Netto som redovisas i balansräkningen**	Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen		Netto
	Finansiella tillgångar, brutto	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*		Finansiella tillgångar***	Mottagna säkerheter	
Derivat i bankrörelsen	6 718	-888	5 829	-3 405	-813	1 612
Derivat i livförsäkringsrörelsen	68	-	68	-8	-	60
Derivat i skadeförsäkringsrörelsen	10	-	10	-2	-	8
Derivat totalt	6 796	-888	5 907	-3 415	-813	1 680

Finansiella skulder

30.9.2015, milj. €	Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen		Netto som redovisas i balansräkningen**	Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen		Netto
	Finansiella skulder, brutto	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella skulder*		Finansiella skulder***	Ställda säkerheter	
Derivat i bankrörelsen	6 468	-848	5 620	-3 405	-508	1 708
Derivat i livförsäkringsrörelsen	8	-	8	-8	-	0
Derivat i skadeförsäkringsrörelsen	2	-	2	-2	-	0
Derivat totalt	6 478	-848	5 630	-3 415	-508	1 708

Finansiella tillgångar

31.12.2014, milj. €	Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen					
	Finansiella tillgångar, brutto	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*	Netto som redovisas i balansräkningen**	Finansiella tillgångar***	Mottagna säkerheter	Netto
Derivat i bankrörelsen	6 791	-871	5 920	-3 956	-722	1 242
Derivat i livförsäkringsrörelsen	66	-	66	-8	-	58
Derivat i skadeförsäkringsrörelsen	12	-	12	-1	-	11
Derivat totalt	6 869	-871	5 998	-3 965	-722	1 311

Finansiella skulder

31.12.2014, milj. €	Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen					
	Finansiella skulder, brutto	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella skulder*	Netto som redovisas i balansräkningen**	Finansiella skulder***	Ställda säkerheter	Netto
Derivat i bankrörelsen	6 351	-862	5 489	-3 956	-862	671
Derivat i livförsäkringsrörelsen	8	-	8	-8	-	0
Derivat i skadeförsäkringsrörelsen	2	-	2	-1	-	2
Derivat totalt	6 361	-862	5 499	-3 965	-862	672

* Inkl. det netto av derivat som clearats dagligen som ingår i kontanta medel, sammanlagt 40 (9) miljoner euro.

**Verkligt värde utan upplupen ränta.

*** OP Gruppen har som praxis att ingå allmänna avtal om derivatkontrakt med alla derivatmotparter.

Clearing av OTC-derivat via centrala motparter

OP Gruppen övergick i februari 2013 till clearing via centrala motparter i enlighet med EMIR-förordningen (Förordning (EU) nr 648/2012). Standardiserade OTC-derivattransaktioner med finansiella motparter clearas med London Clearing House. I den här handlingsmodellen ändras den centrala motparten vid slutet av den dagliga clearingprocessen till derivatmotpart och derivatens dagliga betalningar kvittas med derivatmotparten. Dagligen antingen betalas eller mottas en säkerhet som motsvarar förändringen i det verkliga värdet på öppna avtal (variation margin). De räntederivat som clearas via centrala motparter kvittas i balansräkningen.

Övrig bilateral clearing av OTC-derivat

På derivataffärer mellan OP Gruppen och övriga kunder samt sådana derivataffärer som inte clearas via centrala motparter enligt förordningen, tillämpas antingen ISDAs, Finansbranschens Centralförbunds eller OP Gruppens egna allmänna villkor för derivatkontrakt. På basis av de här villkoren kan betalningarna för derivat kvittas transaktionsvis per betalningsdag och då en motpart blivit insolvent eller försatt i konkurs. I avtalsvillkoren kan man dessutom avtala om motpartsspecifika säkerheter. De här derivaten bruttoredo visas i balansräkningen.

Not 28. Närståendetransaktioner

OP Gruppens närstående består av de företag som konsolideras i OP Gruppens bokslut, intresseföretagen, ledningen och övriga närstående företag. Till OP Gruppens ledning räknas OP Gruppens chefsdirektör (ordförande för OP Andelslags direktion), OP Andelslags verkställande direktör, ledamöterna och ersättarna i direktionen, ledamöterna i förvaltningsrådet samt deras nära familjemedlemmar. Till ledningens närstående räknas också bolag, i vilka den som hör till ledningen eller en nära familjemedlem till en sådan person har ett betydande inflytande. Övriga närstående företag är OP-Eläkekassa och OP-Eläkesäätö.

På lån beviljade till närstående tillämpas bankens normala kreditvillkor. Lånen är bundna till de referensräntor som tillämpas allmänt.

OP Andelslag har i juni 2015 köpt alla aktier i OP-Livförsäkrings Ab och OP-Kortbolaget Abp som tidigare innehafts av andelsbankerna och Helsingfors OP Bank Ab. Det pris som betaltas för aktierna baserade sig på utlåtanden från externa värderare.

Till övriga delar har inga väsentliga förändringar skett i närståendetransaktionerna efter 31.12.2014.

Chefsdirektör Reijo Karhinen presenterar OP Gruppens resultat vid en presskonferens för medierna 28.10.2015 kl. 11.00 på adressen Gebhardsplatsen 1, Vallgård, Helsingfors.

Pohjola Bank Abp offentliggör en egen delårsrapport.

Finansiell information 2016

Bokslutskommunikén 2015 och delårsrapporterna 2016 offentliggörs följande dagar:

Bokslutskommuniké 1.1–31.12.2015	4.2.2016
Delårsrapport 1.1–31.3.2016	27.4.2016
Delårsrapport 1.1–30.6.2016	3.8.2016
Delårsrapport 1.1–30.9.2016	2.11.2016

OP Andelslag Direktionen

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Chefsdirektör Reijo Karhinen, tfn 010 252 4500
Ekonomidirektör Harri Luhtala, tfn 010 252 2433
Kommunikationsdirektör Carina Geber-Teir, tfn 010 252 8394

DISTRIBUTION

NASDAQ OMX Helsingfors
LSE London Stock Exchange
SIX Swiss Exchange
Centrala medier
op.fi och pohjola.fi